

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inšpektorat: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5 — Telefon št. 31-23, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Corr. Post. No 11-5118
IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje in izdajanje in izdajanje
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izjava vseh dan mnenj ponedeljka
Miročinska ulica št. 18-19
in izdajanje vključno s ponedeljskim
izdajanjem št. 36.50.
Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicazione di avvenimenti italiani ed esteri:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Violenti attacchi dell'aviazione dell'Asse in Tunisia

Vivaci duelli aerei — 14 velivoli nemici distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 14 dicembre 1942-XXI il seguente bollettino di guerra No 933.
In Cirenaica attività terrestre limitata a scontri di pattuglie e a intensi tiri di artiglieria.
Nel corso di vivaci duelli aerei, la caccia germanica abbattuta, senza subire perdite, 9 apparecchi; 4 altri venivano distrutti da batterie contraeree.
Nella regione tunisina l'aviazione dell'As-

se ha rinnovato violenti attacchi diurni e notturni sui centri delle retrovie nemiche ed in particolare contro il porto di Bona, dove esplosioni e incendi sono stati osservati sugli obiettivi, ripetutamente centrati. Due quadrimotori avversari, colpiti in combattimento, precipitarono in fiamme.
Un'incursione di velivoli nemici sopra Susa (Tunis) causava sensibili perdite tra la popolazione civile e danni di lieve entità.

Siloviti napadi osnega letalstva v Tunisu

Živahni zračni dvoboji — 14 sovražnih letal uničenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil dne 14. decembra naslednje 933. vojno poročilo:
V Cirenaiji je bilo kopno delovanje omejeno na spopade patrol in na živahno topniško streljanje.
V teku živahnih letalskih spopadov so nemški lovci sestrelili brez lastnih izgub 9 sovražnih letal; 3 nadaljnja letala so uničila protiletalske baterije.

Na tuniskem področju je letalstvo Osi ponovilo silovite napade podnevi in ponoči na središča in sovražnem zaledju, zlasti na pristanišče Bona, kjer je bilo opaziti eksplozije in požare na ciljih, ki so bili ponovno zadeti. Dve sovražni štirimotorji letali, ki sta bila zadeti v bojih, sta strmoglavili v plamenih.
Napad sovražnih letal na Suso (Tunis) je povzročil občutne izgube med civilnim prebivalstvom in lahke materialne škodo.

Podtajnik Stranke med ranjenci v Napoliju

Napoli, 13. dec. 6. Podtajnik Stranke Barberini je danes v spremstvu zveznega tajnika posetil ranjence v raznih bolnicah. Hierarh je izročil ranjenecem pozdrav Stranke ter je za vsakogar imel besede tolažbe in zanimanja. Izročil je tudi vsakomur kak dar.

Domovinska ljubezen tunijskih Italijanov

Tunis, 14. dec. 8. Služiti Domovini v orožju bo kmalu za vse naše vojake v Tunisu najvišja manifestacija njihove globoke domovinske ljubezni, kranje njih gorečih dokazov italijanstva zlasti v teh pomembnih dneh od našega vstopa v to deželo dalje. Po bratskem sprejemu, ljubeznivi pomoči in odkritem sodelovanju, ki se ga Italijani pripravili našim oboroženim silam in našim nemškim tovarišem so sedaj srečni in ponosni, da se lahko ponudijo naši vojski tudi kot vojaki. Najboljši dokaz teh njihovih čustev je izredno visoko število rojakov, ki so se te dni javili kot prostovoljci. V samem mestu Tunisu so množično skupine mladeničev podpisale prošnjo za prostovoljno vključitev v vojsko, med njimi dijak, delavec, obrtnik in zastopnik svobodnih poklicev iz vseh družinskih slojev. Mnogi izmed teh prostovoljcev so služili vojake v Italiji in Libiji in velik del se je udeležil tudi vojevanja v Etiopiji.
Tunis, 14. dec. 9. V vojašnici, kjer so v teku naborne operacije, so prihajali neprestano prostovoljci, ki so kazali svoje navdušenje in svoje veselje, da se lahko oblečejo v vojaško uniformo, zlasti tu, v Tunisu, in v sedanjem trenutku. A tudi oni, ki bodo te dni sledili tem prostovoljcem, ki s tem spet enkrat potrjujejo slavno tradicijo.

Madžarska bo vedno korakala z Italijo

Vodilni madžarski listi o Kallayevem govoru

Budimpešta, 13. dec. 3. Tudi nedeljski listi so obširno obravnavali v svojih uvodnih izjavah predsednika ministrskega sveta Kallaya, ki jih je podal v svojem govoru ob otvoritvi akademškega leta Italijanskega kulturnega zavoda za Madžarsko o kulturnih in političnih odnosih med Italijo in Madžarsko, ki segajo nazaj več kot tisoč let. Listi znova potrjujejo v svojih člankih absolutno zvestobo Madžarske do Italije in politike Osi. Poudarja se tudi udeleževanje Italijanskega kulturnega zavoda pod vodstvom prof. Alda Bizzarria.

Vladni list »Reggeli Magyarorszag« piše med drugim: Preporod je bila svetla doba Madžarske. Ni se čuditi, če se danes črpa iz nje. Glavni nauk, ki izhaja iz te dobe, je ta, da je bila Madžarska velika, ko se je usmerila k Italiji, k sredozemski kulturi in k načelom in smertnim italijanske politike. Zaveza tega dejstva živi močno v nas in naše prepričanje je, da bo pot naše revlucije in naše vernosti vedno večje pristajanje na to, kar dela Italija.

Tudi »Magyar Nemzet« posveča temu vprašanju pomemben članek, v katerem piše med drugim, da sta »naše latinstvo, naš humanizem rešila in bosta lahko reševala v bodočnosti neodvisnost države ter bosta jamstvo naše svobode. Vedno smo vedeli in vemo, kje je naše mesto. Kje naj bi ministrski predsednik izrazil te ideje, če ne tam, kjer jih je izrazil? V bratskem okolju je nekaj, kar tvori še močnejšo vez kakor rase in jezikovna sorodnost: duh skupne ideje, soglasnost volje in čustev.«

se ha rinnovato violenti attacchi diurni e notturni sui centri delle retrovie nemiche ed in particolare contro il porto di Bona, dove esplosioni e incendi sono stati osservati sugli obiettivi, ripetutamente centrati. Due quadrimotori avversari, colpiti in combattimento, precipitarono in fiamme.
Un'incursione di velivoli nemici sopra Susa (Tunis) causava sensibili perdite tra la popolazione civile e danni di lieve entità.

cijo italijanskega prostovoljstva, izražajo svoje zadovoljstvo in ponos, da bodo lahko služili domovini kot vojaki.

Finsko občudovanje italijanskih MASov

Helsinki, 14. dec. 8. List »Helsinki Sammat« objavlja dolg članek svojega poročevalca pod naslovom »Memento audere semper, ki ga spremljajo tudi slike. List najprej omenja, da je bilo to geslo bojna zapoved motornih čolnov v zadnji svetovni vojni in da ga je postavil D'Annunzio. Pisec nato prikazuje bleščečo in dobofodno polno zgodovino te povsem italijanske vrste pomorskega orožja, pri katerem se tehnika dovršenost, velika hrlost in popolnost oborožitve družijo z odlično smelostjo mornarjev v en sam blok trine volje za dosego zmage. Nato nadaljuje: »Z navdušenjem in junastvom so se ti predstavniki slavnega italijanskega brodogradništva borili na naši strani na Ladoškem jezeru ter ponovno potrdili svoje prijateljstvo do nas in s tem manifestirali bratstvo v orožju. V njih srcih je napisan rek: Memento audere semper!«
Pisec, ki se je udeležil najsijajnejših akcij, ki so jih dosegli italijanski motorni čolni izvršili na Ladoškem jezeru in v katerih so potopili več edinic ruskega brodogradništva, prikazuje nato v podrobnosti organizacijske faze, ki so dovele do teh uspehov in prizadejale sovražniku občutne vrzeli na važnem odseku za oskrbovanja Petrograda, pri čemer so se morale boriti s težavami, kakor megla, zahrbtnim zalezovanjem sovražnika in drugimi ovirami. Pisec, ki je preživel dalje časa v Italiji kot sin bivšega finskega poslanika v Rmu, opisuje nato življenje na krovu motornih čolnov ter izraža svoje občudovanje za vedro razpoloženje posadke, njih tovarštvo, njih smelost, požrtvovalnost in popolno predanost domovini.

Dokazana laž v ameriških vojnih poročilih
Rim, 13. dec. 8. Nov dokaz lažnosti Severnoameričanov je zadnje poročilo glavnega stan oboroženih sil v Kairu. V večerajšnjem poročilu o napadu na Napoli dan poprej, ko so težki bombniki ameriške vojske izvedli napad, je rečeno doslovno: »Vsa naša letala so se vrnila na oporišča.« Ta nesramna trditve je bila objavljena, ko je naše poročilo javilo, da je bilo pet sovražnih štirimotorjnikov zrušenih in sicer trije od naših lovcev, ki so takoj intervenirali, nadaljnja dva pa od protiletalskega topništva. Razbitine teh letal so našli Eno izmed letal, ki je bilo zadeto, je pristalo pri Val de Lucania in njegova celotna posadka, 10 Američanov, je bila ujeta. Teh 10 Američanov priča o nesramnosti, s katero se sestavljajo ameriška uradna poročila.

Madžarska stolica na univerzi v Bologni
Bologna, 12. dec. 5. V izjavanju italijansko-madžarskega kulturnega sporazuma je bil tukaj danes na vseučilišču odprtjen tečaj madžarskega jezika in literature z nastopnim predavanjem profesorja Emerika Varadyja. Svečanosti se je udeležila uradna madžarska delegacija, poleg nje pa zastopniki mestnih oblastev in univerzitetni predstavniki iz Torina, Milana, Triesta in Padove.

Zasedanje evropske komisije »Mladina in družina«
Madrid, 12. dec. 8. Evropska komisija »Mladina in družina« se je sestala v palači narodnega sveta Falange pod predsedstvom delegata mladinske fronte Eloa m v navzočnosti vseh vodilnih funkcionarjev. Predsednik Eloa je v daljšem govoru izrekel dobrodoščilo vsem tujim odposlancem ter poudarjal v svojih izjavah izjavnih globoki smisel organizacije v okviru potreb nove Evrope. Predstavniki Nemčije, Madžarske, Rumunije in Hrvaške so nato obrazložili svoje sklepe glede organizacije in glede stanja vzgoje pri mladini. Zaključno zasedanje komisije bo 14. t. m. v Escorialu.

Budimpešta, 12. dec. 3. Generalna direktorja madžarskih pošt bo dala 21. t. m. v promet novo serijo spominskih znamk ob 900letnici sv. Ladislava, kralja Madžarske, 700letnici barbarskega vdora in 600letnici zasedbe prestola po Ludoviku Velikem.

Ogromne sovjetske izgube

V treh tednih so Sovjeti samo na odseku ene armade izgubili 1560 tankov — Zmagovit uspeh italijanskih čet ob Donu

Hitlerjev glavni stan, 14. decembra: Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:
V visokem kavkaškem gorovju so bili odbiti številni sovražni napadi. Na drugih bojiščih južnega odseka so še v toku boji z močnimi sovražnimi silami.

Oklopne sile, ki so prišle iz pokrajine južnozapadno od Stalingrada, so izvedle sunek v močno skupino sovražnih sil in jo zavrnile; sovražnik je izgubil nad 20 tankov. Zadnje dni je bilo pri nekem sunku na sovražno zaledje v kalniški stapi prijetih mnogo sovražnih ujetnikov.

Na donskem bojišču so italijanske čete odbile nadaljnje sovražne krajevne napade in zadale sovražniku krvave izgube. 25 sovjetskih letal je bilo sestreljenih. Stiri nemška letala se niso vrnila.

Na odseku Kalinin—Ilmensko jezero se boji nadaljujejo. Sovjetski poskusi za rešitev obkoljenih oddelkov so se izjalovili. Uničenih je bilo nadaljnjih 31 sovjetskih tankov.

Od 25. novembra je sovražnik zgubil pri svojih brezuspešnih napadih samo na odseku ene armade 1560 tankov.

Pri Volhovu in južno od Ladoškega jezera so nemške čete uničile številne sovražne utrdbe.

Bojna letala so ponoči bombardirala pristanišče in mesto Murmansk.

V Cirenaiji živahno ogledniško in topniško delovanje. Bojna letala so izvedla močne napade na pristanišče Bengazi.

V Tunisu so nemška letala uničila mnogo sovražnih vozil. Nemška in italijanska letala so silovito bombardirala pristanišče Bona. Napadi so povzročili eksplozije in požare. Nemška mornariška protiletalska obramba je sestrelila tri sovražna letala.

V noči od 12. na 13. december so hitri čolni napadli ob vzhodni angleški obali sovražne, z rušilci močno zaščitene konvoje ter topredrali 6 trgovskih ladij. Trije parniki s skupno 9000 tonami so se takoj potopili, ena 3000 tonska petrolejska ladja pa se je vnela. Dve drugi ladji sta se verjetno potopili. Po hudih bojih so se vsi nemški čolni vrnili na svoja oporišča.

Nad Rokavskim prelivom in norveško obalo so bila zbita 4 angleška letala.

Ogerčeni boji na Kavkazu

Berlin, 12. dec. V berlinskih listih je izšlo poročilo nekega vojnega dopisnika, ki daje novo sliko o sedanjem položaju na eni izmed dveh najvažnejših točk, na katerih se bje boj za Kavkaz. To je Terekovo koleno, kjer nemške čete trókratno branijo mostišče. Tu leži kraj Malgobek, ki so ga Nemci osvojili pred par meseci in so s tem dosegli prve izvirke petrolejskega področja pri Groznom. Položaji so tu izkopani v zemljo. Vzhodno od Malgobeka poteka fronta ob Tereku, ki ga smatra sovražnik kot glavno obrambno črto za ostali vzhodni Kavkaz in za petrolejsko področje.

Od prvih dni decembra se vzdolž Tereka od višavja do stepe vleče gosta in mrzla megla. Letalsko delovanje je zaradi tega zelo neznamno, kajti megla se ne razprši niti za uro. Kljub tem neugodnim prilikam ogerčeni boji na vsej fronti ne prenehajo. V megli in v lepljivem blatu, ki pokriva vse ceste in steze, se vrše vedno spopadi izvidnic in udarnih oddelkov. Zlasti živahno je delovanje v področju Alagirja in Ordžonikidzeja od gornjem teku Tereka. Tu ni miru že od onega dne, odkar so Nemci izvršili napad preko Nalčjika ter prodrli v neposredno bližino gruzinske vojaške ceste. Rusi uvidevajo nevarnost, ki jim preti, ako bi nemške oklopne sile lahko svobodno razpolagale s to važno prometno zvezo s Tiflisom, ter skušajo na vse načine potisniti Nemce nazaj. V to svrhu ponavljajo silovite napade iz položajev pri Ordžonikidzeju.

Druga važna točka, za katero se vedno vrši borba, so višine na levem delu fronte ob Tereku, kjer se reka obrne proti severu ter doseže stepe. V bojih za te višine so Nemci uničili močno skupino sovjetske konjenice, kar je bilo potrjeno tudi v nemškem uradnem poročilu.

Tudi na finskem odseku sovražnik povsod odbit

Helsinki, 13. dec. 5. Vrhovno poveljstvo finske vojske javlja: V zadnjih 24 urah so Rusi izvršili: nekoliko napadov z manjšimi silami v odseku fronte pri Aunusu ter v Vzhodni Kareliji pri Rukajärviu. Finska pehota in topniški ogenj pa sta jih v protinapadih povsod vrgla nazaj.

Madžarske čete na vzhodnih bojiščih

Budimpešta, 12. dec. 3. Madžarski glavni stan je danes objavil naslednje poročilo: Pretekli teden ni bilo važnejših dogodkov, razen z uspehom izvedenih akcij za preprečevanje izvidniškega delovanja sovražnika. Neka skupina naših napadalnih čet iz južnega Podonavja, je vdrla v glavne odporne črte sovražnika, kjer je odbila številne sovražne napade in se vrnila brez izgub.
Za pooblaščenega vojaškega vira se doznava, da je bilo za pretekli teden značilno na fronti madžarskih čet živahno obojestransko izvidniško udejstvovanje. Sovražnik se je skušal na dveh točkah fronte z oddelki ene stoltnje in drugod z manjšimi oddelki približati madžarskim postojankam. Večina sovjetskih podvigov se je izjalovila ob obrambnem ognju Madžarov. Boljševiki so se po enem večjih omenjenih podvigov zopet umaknili na nasprotno obrežje Dona in pustili na bojišču vojne potrebine: ter številne mrtve. Naši izvidniški oddelki so prekoračili reko 23 krat, prodrli v obrambni predel sovražnika in uničili 17 utrdbe ter številne opazovalnice.

Ujeli so tudi več sovražnikov in zajeli strojnice, metalice plamenov, avtomatične puške in strelivo. Zanimivo je da so našli pri padlih sovražnikih pod snežnimi plašči civilno obleko. Člani neke sovražne patrolje so pred madžarskimi postojankami ubili svojega poveljnika ter se nato predali.

Najvišje nemško odlikovanje za španske legionarje

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 13. dec. 8. Hitler je sprejel generala Munoz, velikega poveljnika španske divizije, ki se bori na vzhodni fronti ter mu izročil odlikovanje hrastovega lista k železnemu križu. To visoko odlikovanje je priznanje ne samo junstva španskega generala, temveč tudi hrabrosti španskih protovojcev, ki se bore ob strani svojih nemških tovarišev za svobodo Evrope v silnih ofenzivnih in defenzivnih bitkah na vzhodni fronti.

Zrtve boljševikov med Estonci

Berlin, 14. dec. 3. List »Berliner Zeitung am Mittag« doznava iz Revela, da znaša celokupno število Estoncev, umorjenih o boljševikov, 1818. Te številke, poudarja list, pa ne smemo smatrati za dokončno. Od navedenih žrtve je bilo mogoče doslej ugotoviti istovetnost pri 1587, medtem ko je 67 trupel, ki jih našli v podzemlju zaporov Dorpater, takšnih da njih istovetnosti ni mogoče ugotoviti. Med trupli so našli 150 žensk.

Tridnevni zaporedni napadi na južnovzhodno Anglijo

Berlin, 14. dec. 3. Kakor doznava list »Berliner Zeitung am Mittag«, so nemška letala tri dni po vrsti bombardirala po-

Laval o svojem programu

Francija nima ničesar pričakovati od zmage Anglosasov, vse pa od zmage Osi

Vichy, 14. dec. 3. Predsednik francoske vlade Laval je prvič po zasedbi Francije po osnih četah obrazložil zastopnikom tiska svoj program in izjavil, da bo delal na obnovitvi Francije mirno, brez sovražstva, a tudi brez slabosti. Napovedal je splošno in brezpogojno upravno revizijo ter nadaljnje ukrepe proti Židom. Priporočil je, da bi angleško-ameriška zmaga pahnila Francijo v komunistični objem in da bi bile prve žrtve prav oni, ki danes poslušajo Roosevelta in Churchillove govore. Sključuje se na ukrepe, ki jih je izdal angleško-ameriški ekspedicijski zbor v Maroku in Alžiru je šef francoske vlade poudaril, da ne more francoski narod prav ničesar pričakovati od anglosaske zmage, da pa lahko vse pričakuje od zmage Osi. Priznal je nadalje, da francosko javno mnenje ne kaže še dovolj razumevanja in da predstavlja to zid, ki loči Francijo od Nemčije. Zaključuje, da bi bili mnogi problemi, zlasti problem vojnih ujetnikov manj komplicirani in lažje rešljivi, kakor so sedaj, ako bi bil Franciji prihranjen Darlanov »prokonzulat«.

Konflikti med Francozi v Siriji in Libanonu

Ankara, 13. dec. 3. Akcija degolizmov proti darlanizmu se začetje v Siriji in Libanonu. Generalni delegat degolističnih sil je izdal povelje, naj se ravna s Francozi, ki podpirajo Darlana, kakor zakov kakor sovražniki in naj se jih aretirajo ter internirajo, ako se izkaže za potrebno. Med obema skupinami so nastali že konflikti.

membrane vojne cilje v južnovzhodni Angliji med Doverom in Folkestonom, kakor tudi letališča Brookland. V Sunderlandu so letala povzročila veliko škodo in požare v pristaniščih, v ladjedelnicah in v skladiščih surovin. V teku operacij med 6. in 11. decembrom so Britanci samo na zapadnem bojišču izgubili 48 letal, medtem ko so Nemci izgubili le 10 letal.

Rim, 14. dec. 3. Londonski radio je objavil izgubo britanskega rušilca »Pen-nyland«.

Letošnja Befana

Rim, 13. dec. 3. Tudi letos bo izvedena Befana vojaka, katere organizacija je zapupana, kakor prejšnja leta, Stranki in Dopolavoru. Cetra Befana vojaka bo nudila italijanskemu narodu priliko pokazati ponovno tovarišem v orožju, s kakšno ljubeznijo jim slede in kako blizu so jim bratska srca, ki bijejo v soglasju idej in namer, katero je jamstvo za končno zmago. Cetra Befana vojaka se bo proslavila v dobi od 24. decembra do 6. januarja in v pokrajinskih Dopolavorih so se že sedaj z vso verno pripravljajo na proslavo. Nemški tovariši se bodo skupno z italijanskimi sobojniki udeležili proslav.

Poleg prireditve za vojake pripravlja OND tudi fašistično Befano za leto XXI. Dne 6. januarja bodo razdeljeni darovi Befane. Lica malčkov se bodo nasmejala ob darovih in njih hvaležna misel se bo poklonila Duceju, ki je dal pobudo za to obdarovanje, tako da bo na ta otrokom posebno drag dan dokazana fašistična solidarnost z darom in da bodo otroci; veseli prebili tradicionalni praznik. Darovi befane bodo razdeljeni predvsem snovom padlih v vojni in v poklicnem podorožje ter mnogostevilnim družinam in revnejšim družinam. Razdelitev darov bo na sedežih Dopolavora ob navzočnosti enega izmed hierarhov PNF, ki bo otvoril razdeljevanje darov s pozdravom Duceju.

Govor ministra Göbbelsa v Hannoveru

Hannover, 13. dec. 3. Nemški minister za propagando dr. Göbbels je danes govoril v Hannoveru na sestanku 5000 narodno-socialističnih prvakov tega okrožja. V svojem govoru je dr. Göbbels očrtal sedanji politični in vojaški položaj ter poudaril, da je nemški narod, ki je tesno in vdano zbran okoli Führerja, pripravljen prestopiti tudi najhujše preizkušnje, ki mu jih je usoda namenila pri osvojevanju zmage.

Nevtralnostna politika Turčije

Ankara, 15. dec. 3. Predsednik vlade Saradzoglu je imel govor, ki ga je naslovil na vojsko. Izjavil je med drugim:
»Naša zunanja politika, ki jo povsod spoštujemo, je politika nevtralnosti. Ona je globoko ukoreninjena v duhu naše nacionalne edinstvi. Atatürk si je prizadeval ustvariti srečno, svobodno in napredujočo Turčijo, predsednik Ineni pa nadaljuje njegovo delo. Ideali teh dveh velikih mož predstavljajo svete cilje turške mladine. Četudi bi nas moglo veljati ogromnih žrtve, se bomo trudili, da ohranimo Turčijo popolno gospodarsko neodvisnost.«

Unrla je hči pisateljca Emila Zolaja

Pariz, 14. dec. 3. V starosti 54 let je umrla v Parizu ga. Denise Leblond, hčerka Emila Zolaja. Pod psevdonimom Denise Aubert je pokojnica objavila več romanov za mladino. Leta 1931. je objavila Zolajev življenjski pod naslovom »Emil Zola v pri-povedovanju svoje hčerke«.

Severno-ameriški list o Darlanu in De Gaulleu

Rim, 13. dec. 3. Zanimiv je komentar, ki zrcali kako cenijo Angloameričani francoske izdajalce. Severnoameriški list »Detroit News« piše:
»Ne smatramo za potrebno označiti kot junaka admirala Darlana, ker mu je uspelo izročiti Dakar združenim narodom. Smatramo za bolj umestno, da nismo hvaležni brez povoda nekemu gospodu dvomljivi preteklosti, katerega priznanje za poglavarja Francozov v Afriki je označil naš predsednik Roosevelt kot začasno sredstvo. Ne bomo označili kot junaka niti De Gaulle, ker ne vemo cele resnice o njegovem političnem položaju.«
Carigrad, 13. dec. 3. Položaj v Teheranu in v vseh pokrajinah Irana, je vedno bolj kritičen, kljub ukrepom okupacijskih oblasti, ki so mnogemu ljudu aretirale ter zapirale najbolj znane zaveznikom sovražne elemente. Vest, ki stalno prihajajo iz Irana, pravi, da so v Teheranu prepirani, da bo pomanjkanje živil še hujše, kar ni mogoče obnoviti skladišča živil, katerega so svoj čas sovjetske čete rekvirirale.

Poveljnik Armadnega zbora sprejel predstavništvo GILLA

Tiskovni urad Zveze fašistev poroča: Ekselencia Robotti, ki je bil 6. t. m. na obletnici ustanovitve Ljutorske mladine Ljubljanske pokrajine odsoten, je dne 11. t. m. sprejel predstavništvo GILLA.

Predstavništvo je bilo sestavljeno iz po enega avantgardista, Mlade Italijanke, 1 Ballile in 1 Male Italijanke, ki jih je spremljal eden izmed vodstev Zveznega poveljstva. Predstavništvo je izrazilo poveljniku Armadnega zbora svoje najgloblje občudovanje in mu je v imenu vseh članov organizacije zagotovilo, da bo sterilo vse, da

se dvigneta duh in misel k razumevanju novih časov. Zagotovilo ga je tudi, da se bo trudilo izkazati se vrednega pripadatelja veliki družini Ljutorske mladine.

Ekselencia Robotti je s posebno ljubeznivostjo ter z očetovsko pristranostjo sprejel odposlance mladine. Izrazil je svoje občudovanje nad razvojem, ki ga je GILL dosegel prvo leto svojega obstoja, ter izrazil svoje najboljše želje za doseg novih, še višjih zmag na mnogo obetajočem potu, ki ga je nastopila mladina nove pokrajine.

Odmevi manifestacij ob obletnici japonske vojne

Solidarnost Trojnega pakta je bolj trdna, kakor je kdaj koli bila

Tokio, 12. dec. s. List »Japan Times« objavila je v svojem vodniku, v katerem poveljuje proslavo obletnice italijanske in nemške vojne napovedi Zedinjenim državam v popolni solidarnosti z Japonsko. Anglija in Zedinjene države, ki hlepe po nagladi, ne opuščajta prav nobene prilike, da bi Evropo tisticele v kleščah versajske milovne pogodbe in da bi ovirale pravice težnje Italije in Nemčije. Enako sta se obe plutokratski vesilici obnašali nasproti Japonski, proti kateri niso varčevali niti z grožnjami niti z izsiljevanjem. Čim je bilo dočeno najtesnejše sodelovanje na vojaškem in gospodarskem področju med narodni trojnega pakta, se je utrdila tudi njih skupna volja, da ustvarijo nov svetovni red, tako da sta vojni za Veliko Azijo in vojna v Evropi neločljivo povezani. Ko Japonska pozdravlja začetek drugega dejanja skupne borbe, zaključuje list, ponavlja Japonska svoje trdni sklep, da vodi to vojno do zmagovitega zaključka na strani sil Osi.

Bukarešta, 12. dec. s. Današnji rumunski listi pišejo z velikim poudarkom o manifestacijah v Rimu, Berlinu in Tokiu ter o brzovilnih državnih poglavarjev, šefov vlad in zunanjih ministrov Italije, Nemčije in Japonske o priliki prve obletnice vstopa Italije in Nemčije v vojno proti Zedinjenim državam. Vsi listi se spominjajo tega datuma, oficijozni »Timpul« pa podaja v svojem uvodniku pregled zmag in uspehov oboroženih sil trojnega pakta, pripominjajoč med drugim: »Tudi Rumunija je navzoča ob tej prvi obletnici tako duhovno, kakor tudi po svojih žrtvah. Tudi Rumunija je tako v vojnem stanju z Zedinjenimi državami, čeprav je to le simbolično po-

mena, kajti rumunske oborožene sile nimajo priložnosti spopasti se z ameriškim oboroženim silami na nobenem bojišču, vendar pa je hotela biti tudi v tem pogledu solidarna s svojimi zavezniki. Rumunija se bori na vzhodu, da bi zagotovila meje svojih držav in da bi branila evropsko civilizacijo.

Japonsko obnovitveno delo v zasedenih pokrajinah

Tokio, 12. dec. s. Dopisnik agencije Domei poroča iz Sonana, da so bila posebno v zapadni in osrednji Mančžiji izvršena ogromna obnovitvena dela. Povsod so skoraj čisto izginili zadnji sledovi razdejanih po vojni. Prebivalstvo sodeluje navdušeno z Japonci, ki se ne glede na narodnost in vero posvečajo samo splošni blaginji naroda. Največ koristnega dela je bilo pri tej obnovitvi posvečenega popravilom cestnih in železniških zvez. Stremljenja Japoncev v Mančžiji gredo tudi za tem, da bi se ta dežela čimprej osamosvojila glede prehrane in začela zopet na veliko proizvajati gumi in em.

Uničevanje kitajskega komunizma

Tokio, 12. dec. s. Japonska mornarica v kitajskih vodah je sporočila, da so pomorske enote, ki operirajo v severni kitajskih vodah od 28. novembra dalje v temnem sodelovanju s kopno vojsko zaključile očistevalno akcijo proti preostalim skupinam komunistov in roparjev na polotoku Šantungu.

Namesto žita in kruha ponujajo Angleži Perzijcem - nove zasedbene čete

Ankara, 13. dec. s. Da bi preprečile nerede zaradi druginje življenjskih potrebščin v Iranu in da bi se izognile neizpolnjenosti, so skušale angleške okupacijske oblasti pomiriti prebivalstvo glavnega mesta s posiljkami žita. Te posiljke so malenkost v primeru z ogromnimi rezervami življenjskih potrebščin, ki so jih angleški in sovjetske čete izvozile iz iraških skladišč, vendar pa so bile najavljene z največjo reklamo najslabšega okusa. Bile so označene kot pravcata maloščina.

Dopolodne je več letal letelo nad Teheranom in spuščalo letake, ki so v naprej napovedovali prihod »znatne količine« žita. Popoldne je množica, ki se je zbrala po cestah in pričakovala posiljke žita, videla samo nekaj tovornih avtomobilov z žitom, ki so bili okrašeni z angleškimi zastavami in z letaki, na katerih je bilo napisano »Anglija pošilja žito Perzijcem«. Propaganda, s katero je bilo žito izročeno oblastem, je vzbudila veliko jezo med prebivalstvom, ki je pričakovalo dobavo večje obseznosti. Prebivalstvo je pokazalo svoje nezadovoljstvo z demonstracijami pred vladno palačo, medtem ko se je sestala iranska vlada.

Nespravljiva nasprotja med „zavezniki“

Najslabšeja točka sovažnikov Osi in Trojnega pakta je nedvomno v njih nasprotjih glede političnih ciljev, ki si jih postavljajo v tej vojni. Anglija je hotela sedanjo vojno, da bi preprečila združitve Evrope pod vodstvom Osi; Zedinjene države Severne Amerike so pripravile, izkazele in zaostile sedanji konflikt, da bi zamenjale Anglijo v teritorialni in finančni vladi sveta; Sovjeti pa so pripravili to vojno, da bi razširili svojo oblast na vso Evropo in vso Azijo, in to z dvojnimi sredstvi: orožjem in marksistično revolucionarno doktrino.

V tej družbi je seveda na najslabšem Velika Britanija, ki se je mogla vzdržati samo zaradi posega ostalih dveh vesilov v vojno, a je zato morala nasproti obema popustiti na vseh področjih. Tako se je ona danes znašla v tem položaju: da vodi v Evropi vojno izključno in na korist Sovjetov, v vsem ostalem svetu pa na korist Severne Amerike. Ker pa se vojne nikdar ne vodijo abstraktno, temveč za konkretne politične cilje, je seveda položaj Anglije nemogoč. V primeru zmage bi se znašla na eni strani pred Rusijo, ki bi obvladala Evropo in imela glavno besedo v Aziji, povrh pa bi se netila revolucija povsod; na drugi strani pa pred Zedinjenimi državami, ki bi zagospodarile na vsem ameriškem kontinentu, s katerega bi bil odpravljen sleheren angleški vpliv, razen tega pa še na oceanih in v zapadni Afriki, od koder bi Američanom nihče več ne pregnal in od koder bi stegovali svoje roke proti Bliznjem vzhodu, proti Perziji, Rdečemu morju in Arabskem polotoku. Ameriški imperializem se danes kaže tudi že v zapadnem Sredozemlju, kjer bi se hotele Zedinjene države, ki niso nikdar priznale francoskega protektorata nad Marokom, vnezniti namesto Francije. Tudi Darlanov primer moramo šteti sem, kajti tudi v tem primeru ne gre le za videze temveč za dejstva, ki so zelo značilna.

Medtem ko so Angleži z denarjem pridobili za svojo stvar plačanca De Gaulle,

ne da bi ga resno tudi politično priznali, so Američani s svojimi spletkami v Vichy, ki jih je vodil admiral Leahy poskušali nekaj drugega, večjega: s pomočjo Darlana in raznih Giraudov ustanoviti samostojni francoski kolonialni imperij pod neposrednim ameriškim varstvom. Ta »imperij« naj bi obsegal francosko zapadno in severno Afriko. To seveda vznamirja Angleže, ki so jim Američani pobrali tako rekoč izpred nosa ne le francosko brodogradnjo s katerim so računali, temveč tudi sad svojih spletk v Sredozemlju. Darlan je namreč izdal svojo domovino, a ne v korist Angležev, temveč Američanov, kajti o Angležih neče Darlan ničesar slišati. Tako so se britanske čete, ki so se skupno z ameriškim izkrcalo v severni Afriki, znašle v kaj čudnem položaju, da so ne le postavljene pod ameriško poveljstvo temveč so na ozemlju, čigar upravnik — z vsem svojim »imperialnim svetom« — jim je sovažen.

Zato razumemo, zakaj je Eden v spodnji zbornici dejal, da ne prizna oblasti, ki si jo je Darlan prisvojil v sporazumu z Američani. A naposled se bo Velika Britanija vrnila nam naš kruh.

Ministrski predsednik je skušal pomiriti množico, ki jo je nagovoril. Ob zaključku je rekel: Priznam, da obstoje težave, zaradi katerih trpi narod. Zaveznike vlade niso mogle doseči zadovoljivih uspehov na tem področju, toda upamo, da bomo z novimi ukrepi pomagali vsem državljanom. Po govoru sta angleški in ruski poslanek ponudila ministrskemu predsedniku pomoč novih angleških in sovjetskih čet v svrhu vzpostavitve reda in preprečenja novih izgredov.

Tudi zadnje vesti, ki prihajajo iz Irana, prikazujejo položaj v zelo temnih barvah. Upor postaja kritičen tudi v nekaterih krajih podeželja kljub krvavim zatiranjem meram angleških čet. Obnovila so se plenjenja trgovin in skladišč z živčevjem. Poticija je bila premagana in čete so z velikim trudom, uporabljajoč orožje, razpršile množico. Po vesteh, ki so semkaj prišle, podpirajo Sovjeti nerede z namenom, prisiliti Anglijo, da pošlje v Iran nadaljnje močne kontigente čet, ki bi bili neka vrsta rezerve na tem področju.

vendarle apot uklonila. Angležem dejansko ne preostaja nič drugega, odkar so se tako slopo zaupali obema zavezniškima vesilicama. Pod Churchillovim vodstvom izgublja tako Anglija eno izmed svojih največjih vredin, tisto, ki ji je tako dolgo doslej jamčila uspehe nad prijatelji in sovražniki, namreč politično občutljivost.

Seveda se vsi ti spori in preprič pletejo med roparji ne glede na poseg krčmarja, ki bo predložil svoj račun. In ta krčmar so oborožene sile Trojnega pakta. (»Il Regime Fascista«.)

Skrb za akademsko mladino v Rumuniji

Bukarešta, 14. dec. s. Podpredsednik vlade prof. Mihael Antonescu je v navzočnosti članov vlade, rektorja univerze in številnih profesorjev ter velike množice dijakov otvoril dijaški dom v Bukarešti, ki je bil zgrajen z javnimi stroški na razpis posojila pod vodstvom posebnega patronata, ki mu je načelovala žena maršala Antonesca. V dijaškem domu bo nastanjenih 100 dijakov, ki uživajo štipendije vseučilišča v Bukarešti, na hrani pa bo v njem 1000 dijakov. Podpredsednik vlade je imel pri tej priliki govor, v katerem je ukazal glavne naloge rumunske mladine v teh resnih časih.

Brezkončni nemiri v Indiji

Bangkok, 12. dec. s. Protiangelske manifestacije se nadaljujejo po vsej Indiji kljub zmerom hujšim ukrepom, ki jih izvaja oblast, da bi zatrla uporniško gibanje. Posebno v bombajski pokrajini in v Bengaliji so se te manifestacije spremenile v zelo nevarne nemire. V Bombayu več kot tisočglava množica napađa policijsko postojanko in zahteva izpustitev nekaterih aretiranih domačinov. Strážniki, ki so jim prišli na pomoč tudi vojak, ki so se poslužili orožja, da bi razpršili demonstrante, nekaj sto pa so jih pri priti aretirali. Koliko je bilo ranjenih in mrtvih, ni znano. Druga skupina nezadovoljnih je razdejala okrog 20 kioskov, v katerih so bili na prodaj angleški listi in razstavljene slike o vojnih dogodkih.

V Suratju je množica zažgala šolo in državno skladišče z žvili. Tudi železniška postaja v Shenailu je bila opustošena in nato zažgana. Policija je preiskala nekaj desetnih zgradb v Kalkuti v nadi, da bo tamkaj okirila tajno radijsko postajo, ki že nekaj dni deluje izredno živahno in vabi Indijce na pomoč v borbi za osvoboditev svoje zemlje. V Daci je bilo aretiranih 15 oseb, ki jih obdolžujejo, da so snovale zaroto proti angleškim oblastvom.

Bangkok, 13. dec. s. Radio iz New Delhija javlja o velikem pomankanju živil v indijskem okrožju Biapura v pokrajini Bombaj ter v nekaterih mestih v okrožju Gujerata. Dognava se, da je v mestu Bombayu neki Indijec vrnil bombo proti oddelku policije v trgovski četrti. En agent je bil ubit, 10 ranjenih. Atentator je izkoristil zmedo in pobegnil. Oddelek policije je prišel na pomoč in aretirati 50 Indijcev, ki so se slučajno nahajali na kraju atentata.

Roosevelt skrbi samo za žide

Ankara, 13. dec. s. Ameriški konzul v Tel Avivu v Palestini je sklical zastopnike tam bivačote številne židovske zajednice, katerim je govoril v imenu svojega gospodarja Roosevelta. Izjavil je židom, da ni povoda za malodušje, kajti predsednik Zedinjenih držav bedi nad njih usodo. Ko se bo vojna končala, bo predsednik preuredil svet v izključno prid domolupni kraje. V Palestini bo nastal velik židovski imperij in Tel Aviv bo njegovo glavno mesto.

O usodi Arabcev in drugih domačinov konzul ni smatral potrebno omeniti niti besede kajti očitno je, da bodo morali iztržiti z zemeljske površine ter narediti prostor židom. Nadalje je izjavil, da predsednik močno upa na podporo židovske države ob obalah Sredozemskega morja. S to državo bodo severnoameričani v tesnih gospodarskih odnosih.

Roosevelt bi rad ustvaril politično nevisno židovsko državo in morda tudi vojaško neodvisno, da bi ji dobavljali med drugim presežek severnoameriške proizvodnje. Roosevelt ničesar ne stori zastoj. Sami židje bodo morali priznati, da jih že prekaša.

Rooseveltova vojna

Buenos Aires, 13. dec. s. Neka ameriška pisateljica piše v neki reviji: Ta vojna ni demokratska vojna, temveč je enostavno Rooseveltova vojna. Ne more se torej govoriti o svobodi, kajti ta vojna je ločila ameriški narod od azijskih. Zavezniki se borijo samo za svoje interese, kakor Nizozemska, ki misli samo na zopetno polasti- tev svojega kolonialnega imperija.

Slab odziv za vojno posojilo Zedinjenih držav

Buenos Aires, 14. dec. s. List »La Nación« doznava, da so predtekli teden zabeležili na Wallstreetu znaten padec vrednosti papirjev. List pripominja, da se v Zedinjenih državah opaža jako malo navdušenja pri podpisovanju zveznega posojila, ki naj bi po finančnih načrtih Washingtona doseglo visoko število 9 milijard dolarjev.

V Argentini sta socialistična in radikalna stranka popolnoma v anglosaški vodah, a se sedaj nahajata v težkem položaju, kajti železniške družbe, ki so v rokah Angležev, zahtevajo povišanje železniških tarif za 20 odstotkov. Socialistična stranka in njeno časopisje obdolžuje Angleže pohlepnosti, ki da je eden izmed glavnih vzrokov nastajajoče druginje.

Vsekakor pa je čudno, da socialisti označujejo Angleže kot branitelje demokracije, čeprav slednji zahtevajo povišanje vrnih cen do take višine, da bodo železniške tarife v Argentini po vsej priliki med najvišjimi na svetu.

Gospodarstvo

Izkoriščanje zemeljskih plinov v Italiji

Gospodarstvo s podzemljskimi plini je v Italiji staro šele nekaj let, čeprav so se že prej skozi desetletja industrijsko izkoriščali. Pridobivanje zemeljskih plinov na severnem področju Apeninov (Toscana, Emilia, Romagna) in v južni padski nižini se je v štirih letih od leta 1936. do 1940. podvojilo in je doseglo 26 milijonov kubičnih metrov. K temu pa je prileti še 12 milijonov kubičnih metrov izkoriščenih plinov iz plavčev in koksov. Proizvodnja zemeljskih plinov pa se že znatno dvignila. Za bodoče je predvidena letna proizvodnja 40 milijonov kubičnih metrov. Nedavno je bil dogovorjen 64 kilometrov dolg plinovod od Piacenze do Milana z 18 kilometrov dolgimi razdelilnim vodom okrog Milana. Do konca letošnjega leta bo dovršen tudi plinovod Piacenza-Parma-Reggio Emilia z nekaterimi postranskimi vodi. Sedaj so objavljene tudi podrobnosti o celotnem načrtu, za gradnjo plinskih daljnovodov, ki obsega nič manj kakor 270 kilometrov plinskih daljnovodov. Vsa naprava je zamišljena tako, da se bo lahko dnevno poslalo preko tega novega omrežja plinskih daljnovodov 40.000 kubičnih metrov zemeljskega plina (pod pritiskom 200 atmosfer). Ta količina plina ustreza po svojem učinku količini 50.000 litrov bencina. Ze od prej pa obstajajo tri-

je daljnovodi in sicer daljnovod Pietramala-Firenze (55 km), plinovod Pordenone-Piacenza (16,5 km) in plinovod Fontevivo-Bellena (10 km). V rastoči meri pa se pridobivajo zemeljski plin izkoriščati tudi na mestu pridobivanja ali najbližnji okolici.

Gradnja novih plinskih daljnovodov bo omogočila znatno povečanje potrošnje zemeljskega plina, ki se vrhu tega v znatnih količinah pošilja tudi po železnici v plinskih bombah. Državne železnice so z uspehom preizkusile nov način prevažanja tekočega zemeljskega plina v plinskih bombah pod visokim pritiskom.

Uporaba zemeljskega plina za pogon avtomobilov se je že znatno razvila in zao se odgovorni činitelji posebno zanimajo za olajšanje prevoza plinskih bomb. Vsaka taka plinska bomba vsebuje 30 do 50 kubičnih metrov plina. Skrb gre predvsem za tem, da se poveča število plinskih bomb v prometu. Sedaj je takih plinskih posod, ki zdrže visok pritisk, na razpolago okrog 80.000, kar zadostuje za okrog 8000 avtomobilov. Na razpolago pa je ta plin v plinskih bombah predvsem za javni promet. V krajih kjer pridobivajo zemeljski plin pa se plin uporablja tudi za pogon drugih motorjev in se v ta namen gradijo posebni plinski motorji.

Gospodarske vesti

Iz italijanskega gospodarstva. Pri tvrdki Soc. An. Benberg v Milanu je bil doslej poleg italijanskega in nemškega kapitala udeležen tudi švicarski, francoski in angleški kapital. Da se ugovori udeležba sovranskega inozemstva na glavni, je družba nedavno po navodilih vlade predpisala žigosanje delnic. Pri tem je bilo odrečeno žigosanje 7400 delnic, ki so v posesti družbe »Sipra« v Parizu in 100 delnic, ki so bile prav tako predložene v Franciji in pripadajo neki francosko-ameriški finančni skupini. Delnice, ki so v angleški posesti in jih je 8900, pa niso bile predložene. Nežigosane delnice je sedaj družba proglasila kot neveljavne. Namesto njih so bile izdane nove delnice, ki so bile deponirane pri zavodu Banca d'Italia.

63% svetovne proizvodnje aluminija odpade na Evropo. Na področje proizvodnje aluminija, ki spada med najvažnejše kovine za oboroževanje je Evropa zavzela vodilno vlogo že pred svetovno vojno. Ze leta 1938 je odpadlo 63% svetovne proizvodnje aluminija na Evropo. V proizvodnji bavitstva je leta 1938 odpadlo na Evropo 2,28 milijon ton ali 62%, od tega samo na Italijo in jugovzhodne dežele Evrope 1,33 milijona ton. V teku sedanje vojne pa se je proizvodnja aluminija še bolj razvila in je verjetno, da odpadeta danes na Evropo dve tretjini svetovne proizvodnje.

Iz trgovskega registra. Pri tvrdki »Kartons«, Bahovec Ivan, družba z o. z. v Ljubljani, je vpisana sprememba besedila firme v »Kartons«, družba z o. z.; vpisan je poslovodja Stepan Bartol v Ljubljani. Pri tvrdki »Lecex«, Artur Sachs, lesni eksportni trgovini v Ljubljani, je vpisana sprememba besedila firme v Artur Sachs, lesna eksportna trgovina v Ljubljani. Pri tvrdki Svečarna Pax, Kopač & Stele, družbi z o. z. v Ljubljani, je zaradi smrti izbrisal poslovodja dr. Franc Kulovec, vpisan pa poslovodja Anton Moder, profesor kemije v zavodu sv. Stanislava v Ljubljani.

Steklena volna. Ze preli sedanjo vojno so uspešni novi tehnični postopki za izdelovanje najfinjših vlaken iz stekla. Ta steklena vlakna so se izkazala kot prvostopenjski nadomestek za razna izolacijska tvoriva, zlasti za azbest. Prav dobro se je obnesla steklena volna tudi v tekstilni industriji, kot nadomestek za juto. V zadnjih letih se je proizvodnja tankih steklenih vlaken za tekstilno industrijo naglo razvila. Pred sedanjo vojno je v Nemčiji izdelovala stekleno volno ena sama tvrdila, sedaj pa je že 22 tvornic na izdelovanje takih tvoriv, ki so te dni ustanovile skupnost proizvajalcev steklene volne. Poleg tega obstoji še poseben sindikat 5 največjih tvornic za izdelovanje močnejših steklenih vlaken, ki niso namenjena za tekstilno industrijo.

Ustanovitev znanstvenega inštituta za gozdarstvo jugovzhodne Evrope na Dunaju. Pretekli teden je bil na Dunaju slovesno ustanovljen inštitut za gozdarstvo in lesno struko, ki je priključen Družbi za jugovzhodno Evropo. Ob otvoritvi tega inštituta je rektor dunajske visoke šole za kmetijstvo prof. dr. Staffe poudaril, da je od leta 1870 na tej šoli končalo študije 878 kmetijskih strokovnjakov, 821 strokovnjakov za gozdarstvo in 296 strokovnjakov za kultiviranje zemlje, ki so bili vsi iz jugovzhodnih držav. To potrjuje tradicionalno povezanost vzhodnih držav z dunajsko visoko šolo. Nemški generalni gozdarski minister Alpers je pri tej slovesnosti med drugim omenil, da so presežki gozdarstva jugovzhodne Evrope važni za vse evropsko gospodarstvo. Celotna gozdna površina držav jugovzhodne Evrope znaša 23 milijonov ha, to je za malenkost manj, kakor gozdna površina Velike Nemčije. Toda v jugovzhodni Evropi odpade na 100 prebivalcev 37 ha gozda, v Nemčiji pa le 22. Pri pravilnem gozdnem gospodarstvu lahko doseže jugovzhodna Evropa znatne presežke za kritje potrebe srednje in južne Evrope, zlasti Italije in Nemčije.

Iz hrvaškega gospodarstva. Hrvatska Zemeljska banka v Zagrebu je te dni sklenila zvišanje glavnice od 5 na 10 milijonov kun. — Za 15. december pa je v Zagrebu sklican izredni občni zbor dolničarjev. Tvornice stekla in ogledal »Spektrum«, in sicer zaradi zvišanja glavnice od 0,5 na 2 milijona kun. Ta družba je v bilančnem letu 1940 zabeležila čisti dobiček 0,49 milijona kun, lani pa 3,66 milijona kun. — Z glavnico 2 milijona kun je bila v Zagrebu ustanovljena Internacionalna delniška družba za blagovni promet, ki se bo bavila z uvozom in izvozom surovin in deželnih pridelkov.

Ustanovitev prve srbske tvornice za pluge. V Valjevu je bila te dni otvorjena tvornica za pluge, ki je prva te vrste v Srbiji. Ob otvoritvi so bili navzoči zastopniki vlade, ki so poudarjali važnost novega podjetja sprito okolnosti, da je v nekaterih preletih Srbije še mnogo lesenih plugov.

Povečana blagovna izmenjava med Bolgarijo in Švico. V zadnjih letih se je blagovni promet med Bolgarijo in Švico znatno povečal. Bolgarija dobavlja Švici tobak, sadje in žito, uvažja pa industrijske izdelke. Obseg blagovne izmenjave se je od pričetka vojne povečeval; leta 1938. je znašal 206 milijonov levov, lani pa 801 milijon. Sedaj so v teku nova trgovinska pogajanja s Švico, ki gredo za tem, da se blagovna izmenjava še razširi. Švica se zanaša za uvoz tekstilnih rastlin, surovin, kože in tudi za izvoz premoga iz Pernika. Predvideno pa je tudi povečanje izvoza raznih živil v Švico.

Novoletna voščila in štednja s papirjem na Madžarskem. Madžarski ministrski svet je sklenil pozvati prebivalstvo, naj letos zaradi štednje s papirjem in obremenitve pošte ne pošilja pisemnih božičnih in novoletnih voščil.

Hranilne vloge v Češkomoravskem protektoratu. Vodja centralnega statističnega urada v Pragi dr. Wirth objavlja, da so hranilne vloge v Češkomoravskem protektoratu v letu 1941. narasle za 20%, v prvi polovici letošnjega leta pa za nadaljnjih 9%, tako da so sredi leta dosegle 42 milijard kron. Do konca letošnjega leta je računati, da bodo hranilne vloge narasle na 46 milijard kron. Od začetka leta 1940. do sredi letošnjega leta so najbolj narasle hranilne vloge pri kmetijskih kreditnih združenjih, namreč za 34%, pri okrajnih posojilnicah za 27%, pri hranilnicah pa za 26%.

Ogromna zadolžitve Zedinjenih držav. Iz New Yorka poročajo, da je državni dolg Zedinjenih držav ob koncu novembra prvič presegel mejo 100 milijard in je sedaj štirikrat večji kakor ob koncu prejšnje svetovne vojne. Finančni minister Morgenthau je te dni napovedal, da bo v decembru izdal za 9 milijard dolarjev novih p.sojil. V ta namen je angažiral vse bančni in finančni aparat Zedinjenih držav. Poleg bank bodo morali vpisovati nove obveznice tudi široki sloji prebivalstva. Zato bodo izdali za razne sloje prebivalstva pet razno opremljenih vrst državnega posojila. Narasčanje vojnih stroškov je zavzelo nepričakovano velik obseg. Mesečni vojni izdatki so v lanskem decembru, to je v prvem mesecu po vstopu Amerike v vojno, znašali 1,7 milijarde dolarjev, v juniju so dosegli 3,8, v juliju 4,5, v avgustu 4,6, v septembru pa 5,5 milijarde dolarjev. V jeseni so mesečni vojni izdatki dosegli skor. trikratni maksimalni znesek vojnih izdatkov v prejšnji svetovni vojni, ki je znašal 1,9 milijarde (v decembru 1919). Od vstopa Zedinjenih držav v vojno so znašali vsi vojni izdatki že preko 40 milijard dolarjev, to je skoro dvakrat toliko, kakor v vsej prejšnji svetovni vojni. Če pa prištejemo še izdatke za oboroževanje pred vstopom Zedinjenih držav v vojno, dohimo znesek 54 milijard. Navzile tem ogromnim finančnim žrtvam pa ne vidijo Američani nikjer ustrežajočih vojnih uspehov.

Rdeči križ poroča

Na podlagi novih mednarodnih dogovorov se objavlja, da se morajo odslej plačevati pristojbine tudi za odgovor na mednarodnih proizvodvalnih listih po istih določilih, kakor veljajo za vprašanje, izvezem si tiste, ki so namenjeni v Italijansko Vzhodno Afriko (A.O.I.)

Zaradi pravilnega postopanja opozarjamo, da se morajo ti listi pošiljati I.R.K., Roma, Via Puggio 6, v zaprtih ovitkih poštne prosto, brez spremnega spisa. Priložen mora biti odrezek — priznanica poštna. Rač. 1/125 I.R.K. v Romi kot dokaz, da je bila plačana pristojbina L. 150 ali L. 450 za pisma, ki naj se odprejijo po značni pošti za Severno, Srednjo in Južno Ameriko.

V pisarni Italijanskega Rdečega križa v Ljubljani. Via Aricella Rea št. 2 (soba št. 3) naj se javijo:

Albrecht Ivan, Bosnič Dimitar, Dautović Aburaj Debeljak prof. Anton, Erac V. Ljubomir, Finzi Silvio di Viktor, Grabrijan Mimi, Gril Andrej, Kaljenko Eiena Klum Ludvik Kavčič Pavla, Kmet Majda, Komar Vladimir Makovec, Mihajlov Jože, Magdič Neža, Mazzan dott. Giuseppe, Rebula Mirko, Rancić Kosara, Smerdelj Edvard, Schuschny Adolf, Teodorović J. Blagoje.

Istotam naj se javijo svojci omenjenih oseb:

Anđić Josip, Bester: Sreško, Goršič Franc, Kos Stanko, interniranec Kukec, Lojzar Jakob, Mohorič Gorazd, Subić Bruno, Tomić Bogomir, gđc. Rusova, ki pozna Dolter Ano.

Kadar kupuješ, preglej »Jutrove« oglase!

Dogodki, ki danes vojaško in politično izklopijo svet, niso v Parizu ohromili literarnega dela. Prav v tem trenutku se razpisava zelo živo o nekem sporu. Tega so lahko samo veselimo zakaj dejstvo, da pisatelji javno debatirajo, je vedno znak glasovstvene razkvašenosti. Kaj je predmet njihovih prekanj? Imamo množico književnikov, ki so že želi pred sedanjim vojno preliki časti in imeli vsake prejemke, Res, ali so nadarjeni: tega jim nihče ne jemlje, v tem v zvezi pa je vprašanje pisateljstev in vtic in dolžnosti.

Ti pisatelji hočejo v Franciji ohraniti svoja načela, svoje prednosti in dobičke. Je vedno bedé ljubosumnost nad svojimi navami, dolžnosti pa jih kajpak manj zanimajo. Lahko bi celo rekli da jim je znosokrati popolnoma nedozajelo čuta dolžnosti. Prijazna kritika jih je v tem nam podpirala. Francoski kritiki je talent se: on je opravičuje in dopuša, pa tudi se odpuša. Kritika je obstala pred pisatelji ter vrste v popolnem obdobju: se

Napoleon s Polinezije

List iz zgodovine Južnega morja

Ko je kapitan James Cook 1778. odkril Havajske otoke, jih je sestavljala vrsta neodvisnih, med seboj v neprestanih sporih živečih držav. V severozahodnem delu otoka Havaja, v Kohali, je vladal tedaj 40-letni Kamehameha, nad vse častihlepen, a tudi zelo nadarjen mož. Svojo deželo je bil že pred nastopom Angležev znatno razširil na jug ter si uredil za tamkajšnje razmere močno ter dobro izvežbano vojsko.

Kamehameha je sledil v boju sicer taktiki, da je pokončeval čim več nasprotnikov, da bi mu pozneje ne bili nadležni, po vojnah pa je ravnal s poraženci zelo milo ter jih je skušal pridobiti kot zveste državljane. Njegovostremljenje je šlo za tem, da bi si osvojil vse otočje. Tudi prihod Angležev je izkoristil za svoje načrte. S Cookom je mnogo občeval, poslušal je s pozornostjo njegove razlage o evropski vojni umetnosti in je prišel z namenjavo do posesti večje količine pušk ter streliva. S tem je dobil seveda odlično premoč nad vsemi drugimi havajskimi vladarji. Že dve leti pozneje se mu je ponudila priložnost, da je uporabil svoje s strelnim orožjem oborožene vojske.

Bati proti puškam

Vladar južnega dela Havaja Kalaniopu je umrl in njegov sin Kivalo ga je hotel po starem običaju pokopati ob vznožju gore Hualalaje ter se je napotil tja z znatno vojsko. Ker je pa na kraj ležal v deželi Koni, ki jo je bil nekoliko let prej osvojil Kamehameha, je za mlademu vladarju prepovedal, da bi stopil v deželo s tolikšno vojsko, dovolil bi mu je pogreb z manjšim številom spremljevalcev.

Ponosni Kivalo je to odklonil in je hotel svojo voljo uveljaviti z orožjem. Na pobočju težko dostopne, 4171 m visoke gore Mauna Loe je prišlo do spopada. Toda Kivaloveji vojščaki so se spustili vanj z bati in kopli. Kamehamehova vojska pa je bila oborožena tudi s puškami, ki jih drugod na Havajih še niso poznali. Jasno je, da je Kivalo izgubil bitko in tudi življenje.

Takoj po tej bitki je prodril Kamehameha v Kivalovo deželo Kau, a že se je dvignil proti njemu Keona, vladar Pune na havajskem jugovzhodu, češ da je edini upravičeni Kivalov dedič. Tudi ta spor so odločili Kamehamehovi mušketirji, Keona se je s svojo potlačeno vojsko umaknil s pobočji ognjenika Kilaeue v njegovo žrelo, kjer se je moral napovedati, ker mu je zmanjkalo vode in živeča, vdati. Kamehameha mu je velikodušno podaril življenje in sklenil z njim celo prijateljsko zvezo. Potem je korakal proti severovzhodu otoka Havaja, napovedal je tamkajšnjim malim državam kratkoročno vojno in si jih po kratkih borbah osvojil. Tako je postal vladar vsega Havaja.

Smrt v ognjeniškem žrelu

Sledila je doba mirnega dela. S pomočjo svoje lepe in bistroumne žene Kaahumane je Kamehameha uredil upravo in osvojenih deželah in postavil povsod zanesljive namestnike, ki naj bi jim vladali skupaj s prejšnjimi poglavarji. Obenem pa je tudi že pripravil bodoče pohode, šlo mu je za to, da bi zasedel pred vsem otoku Maui in Oahu, ki sta bila njiju vladarja podpirala Kivaloja. Stevilne ladjelednice so mu gradile bojne čolne in ko je Kamehameha nekega dne zvedel, da sta se omenjena vladarja sestala na pogovor, je zapovedal svoji vojski pohod. V neki temni noči 1. 1789. je njegovo brodovje odplulo, prišlo je do strahovitihih pokolov, toda končno so zmagale spet puške nad zastarelim orožjem. Kamehameha je hotel svoje uspehe izkoristiti do dna ter osvojiti tudi sosedni otok Molokai, ko ga je doletela vest, da se je bil Keona, kateremu je svoječaso podaril življenje, upri in da se hoče polastiti vsega Havaja. V tem kritičnem trenutku je Kamehameha dokazal svojo vojaško bistroumnost. Mirno je ostal na otoku Maui, da bi s prehitrim povratkom na Havaj ne dal svojim ostalim nasprotnikom priložnosti do napada. Zapovedal je le svojemu namestniku Kiani na Havaju, naj nastopi z vsemi razpoložljivimi močmi proti Keoni. Na pobočju Kilaeue je prišlo do nove bitke, Keona jo je izgubil in se je umaknil z ostanki svoje vojske v gorske gozdove. Šele potem se je vrnil Kamehameha na Havaj, zasledoval je poraženega nasprotnika do soteske Mauna Loe, tam ga je dokončno potolkel. Keona pa je dal sedaj brez milosti vreči v žrelo ognjenika.

Neme priče ljubljanske preteklosti:

Semenišče

Apostolski preglednik (vizitator) za ljubljansko škofijo Sixtus Carcanus je opozoril, da leta 1621. knezoškofa Tomaža Hrena na sklep tridentinskega cerkvenega zbora z določbo, da se mora ustanoviti semenišče za duhovniški naraščaj v vsaki škofiji. To da z izvedbo tega sklepa so v Ljubljani venomer odlašali, po vsej priliki zategadelj, ker so imeli na sedanjem Sv. Jakobu trgu jezuiti razen gimnazije, izza leta 1617, tudi svoj »Seminarij pauperum studiorum S. J. A. iz tega učiteljskega ni prihajalo toliko povsem zmognih duhovnikov, da bi se dala uspešno popraviti v doglednem času vsa dušeslovna škoda, katero so prizadejali Lutrovi krivi nauki našim krajem. Na škofskovem cerkvenem zboru v Ljubljani dne 31. avgusta 1706 je predlagal Jurij Rosa, župnik v Smartnu pri Kranju, naj se ustanovi v Ljubljani semenišče za duhovniški naraščaj. Ker je bil predlog sprejet, so določili zborovalci takoj tudi prispevke, ki naj bi jih plačevala v prid ustanovitvi zavoda škof in duhovščina.

Za stavbišče je bil izbran prostor, ki ga zavzema še zdaj semenišče in na katerem so stale poprej tri hiše, lastne stolnemu kapljiju in stanovanjski hiši mestnega magistrata za cerkveniko in učitelja organista. Ko se je dogovoril knezoškof z obema lastnikoma o vsem potrebnem, si je izgovoril magistrat pogodbeno dne 23. aprila 1708 pravico, da bo smel uporabljati prostore v pritličju semenišča za vodno predvsem za shranjevanje stavbenega lesa in lesa za graditev mostov. Spomin na pogodbo je še dandanes sklepni kamen z

Kamehameha je hotel potem v miru pripravljati zasedbo ostalih otokov. Tedaj se je pojavila v havajskih vodah ameriška korveta »Eleanor«. Kamehameha je Američane sprejel prijazno in ti so se z domačini kmalu spustili v vsakovrstne kupčije in zmenjave. Ker so pa hoteli otočane ob vsaki priliki opehariti, je prišlo tu pa tam do preprirov. Nato je korveta bombardirala nekatere obrežne vasi in je poslala na kopno kazensko odpravo. Kamehameha je dal Američanom prodrati globoko v deželo, potem jih je v gostavi nenadno napadel in jih je do dveh moč vse poklal. Zaplenil je celo njihove čolne, med njimi šalup z dvema topoma. »Eleanor« je nato naglo dvignila sidra in prepustila oba otoka Američanom. Isaca Davis in Johna Younga, njiju usodi Moža sta se pripravljala že na grdo smrt — toda Kamehameha je pokazal znova svojo bistroumnost. Namesto da bi ju dal mučiti in ubiti, je jima predlagal, naj prevzameta uredjanje njegove vojske. Z veseljem sta moža ta predlog sprejela.

Poraz Amerike na Havaju

Kmalu potem je bila vojska havajskega vladarja organizirana po evropskem vzorcu, zgradili so tudi močno brodovje. Vsaka ladja, ki se je ustavila odtlej na Havaju, je dobila v je in živeča samo v zameno za strelno orožje in strelivo, tako da so se polagoma vse havajske čete oborožile s tem. Vojska in brodovje sta se vadila za bližnjo odločilno borbo in ko so združili Kamehamehovi nasprotniki izvedli skrbno pripravljen napad na Havaj, so doživeli grdo presenečenje. Trčili so ob izbornoro organizirano vojsko, proti kateri niso mogli opraviiti ničesar. Pri Hilu na vzhodni obali otoka, je prišlo do velike pomorske bitke, ki se je končala s popolno Kamehamehovo zmago, na kar so izgubile samostojnost še preostale neodvisne havajske države. Kamehameha je uresničil svoj drzni načrt, da bi postal gospodar vsega otočja.

Sestnajst let je minilo potem v mirnem

delu. Ustanavljala so se pristanišča za trgovino z belokožci, zlasti Američani. Toda sedaj ti niso dobavljali samo orožja, temveč tudi živino. Sandalovino, ki je bilo tedaj v havajskih gozdovih na pretek, so izvažali zlasti na Kitajsko in Japonsko, vojska se je reorganizirala, tako da je bilo 7000 mož stalno pod orožjem. Posebno pozornost je Kamehameha posvečal tudi brodovju, ki je šlo 27 topniških šalup in 500 bojnih čolnov. Američani so mu dobavili tudi korveto z 20 topovi. Za zaščito nove prestolnice Honoluluja na otoku Oahuju, so gradili do 1. 1817. močne utrbe. Kamehamehovo kraljestvo je postalo nedosežen vzor za vso Polinezijo.

Konec velike države

Veliki kralj, ki je s polno pravico nosil naslov »polinezijskega Napoleona«, je umrl 6. maja 1820. v starosti 84 let in z njim je propadlo kraljestvo, ki ga je bil zgradil na popolnoma evropski način. Njegovi nasledniki so bili namreč slabši. Vpliv tujih sil, zlasti Zedinjenih držav, je v deželi rasel od leta do leta, temni elementi, ki so jim bila domača tla postala prevročna, so prihajali v čedalje večjem številu v deželo ter so okuževali ljudstvo s svojimi slabimi navadami, z žganjem in nalezljivimi boleznimi. Njegove vrste so se zdecimirale in ameriški dolar je imel čedalje lažjo igro. Z njegovo pomočjo je 1. 1893. izbruhnila na otoku revolucija, ki je vrгла tedanjo kraljico Silukalani ter spremenila državo v »svobodno republiko« pod vodstvom ameriške stranke. Po petih letih je izginil še ta zadnji videz samostojnosti, »republika« se je »spontano« priključila Zedinjenim državam.

Danes so Havaji popolnoma amerikanizirani. S Pearl Harbourom so predstavljali še pred kratkim ameriški klin v japonsko območje. Toda časi se spreminjajo, sile so na delu, ki jim je smoter, da bi nekdanje kraljestvo polinezijskega Napoleona izrgale vplivu ameriških velikih bank.

Rasne lastnosti Židov

Ako med seboj vzorejamo dve skupini ljudi, je treba v prvi vrsti ugotoviti variacijsko širino lastnosti ene in druge skupine. Alternativno razliko človeških lastnosti zaznamujemo tedaj, ako variacijska širina ene skupine ne sekva variacijske širine druge, ali z drugimi besedami, lastnosti ene skupine se ne pojavljajo v drugi. Ugotavljanje rasnih lastnosti dokazuje pripadnost človeka k posamezni skupini. Brezpogojno tipične rasne lastnosti so črna koža negridnih ras, drobno nakodran lasje Bušanov in poševne veke Mongolov. Teh lastnosti ne najdemo med ljudmi evropskega porekla. Po njih lahko takoj spoznamo mešanico z drugo raso.

Tipičnih znakov, po katerih bi z gotovostjo lahko trdili, da so Židovski, ne poznamo. Vse lastnosti evropskih rasnih skupin imajo tudi posamezni Židje. Tako znani tipični Židovski znaki se pojavljajo tudi pri posameznih ljudeh evropskega izvora, ki zanje ne moremo z gotovostjo trditi, da imajo židovsko primes med predniki. Rasne lastnosti Židov, pretežno prednjeazijskega in orientalskega porekla, so bile najbrž v posameznih primerih k nam prinesene tudi od nečidov. Seveda so to redke izjeme. Po večini lahko z rasno diagnozo, ki temelji na ugotavljanju tipičnih rasnih lastnosti, ugotovimo pravo poreklo. Kako torej moremo po nizu tipičnih znakov razlikovati Žide od ljudi evropskega porekla?

Kot srednja telesna višina je ugotovljena za moške od 161 do 164 cm. Po razlikovanjih, ki jih je vršil Evgen Fischer in njegova šola, je bila ugotovljena povprečna telesna višina Nemcev s 166 do 172 cm. Telesna višina je v glavnem lastnost, ki je podedovana. Pa tudi v dobi rasti se kažejo razlike. Spolna zrelost nastopa pri Židih prej, Židinke imajo prvo mesečno perilo pol do enega leta prej kakor druge ljudske skupine pod istimi klimatskimi in socialnimi razmerami. Čeprav je puberteta odvisna od zunanjih vplivov, kakor počenja, načina življenja, poklica itd., vendar se jasno kažejo tudi tu rasne razlike. Židovski otroci telesno in duševno prej dozorevajo. Razmerje telesne rasti je pri Židih prav tako značilno. Dolžina nog je v primerih z dolžino trupa manjša, tako da imamo vtis kratke rasti. Tudi roke so razmeroma kratke. Dlan in stopalo sta ozka. Na kri-

vih nogah hitro opazimo slabe mišice na stegnih. Mišice in tkivo so sploh slabi, nekaj zaradi nezadostne telovadbe, nekaj pa zaradi podedovanosti. Posledice so ozek preni koš, okrogel hrbet, slaba drža telesa in pogosto ravno stopalo. Telesna konstitucija ima za posledico tudi karakteristično židovsko hojo.

Glava Žida je srednje velikosti. Največkrat je kratka ali srednjelobanjasta. Na mesnatih lilihih delih se kažejo posebne značilnosti orientalske rase, ki se očutijo tudi v očeh in v znanem zasenčenem pogledu. Ustnice so mesnate, kar velja posebno za spodnjo ustnico. Židovski nos je značilen po tem, da je na vrhu zakrivljen, nosne olpirne pa potegnjene navzgor. S strani pogledan izgleda nos kakor številka 6 z gori podaljšano črto. Tudi nos je mesnat. Njegova oblika ni samo značilna za Žide, ampak sploh za prednjeazijsko raso. Razen debelega zakrivljenega židovskega nosu pa vidimo pri Židih tudi ozki, narahlo upognjeni nos orientalske rase. Ušesa so navadno mesnata, precej velika in širle od lobanje. Židovska koža je svetlorumena barve in vzbuja videz, da je v razmerju s temno barvo las izredno svetla. Barva las in oči je povprečno temnejša kakor pri severnih Evropejcih in pri drugih evropskih rasah. Najpogostejša barva las je rjava in črna, oči pa rjave. Razmeroma veliko število je rdečelascev, posebno med židovsko mladino. Pozneje lasje postanejo temnejša. Med Židi je tudi precej plavalasih, z belo kožo in modrimi očmi. Te lastnosti niso v prvi vrsti primes nordijske rase, pač pa verjetne posledice mešanja z vzhodnobaltičsko raso. Lasje so pri Židih navadno nakodran, spiralna oblika, ki je tudi pogosta, pa se smatra kot posledica prejšnje črnske primei. Lasje se navadno spuščajo proti sredini čela v ostrem kotu. Porasčenost telesa je pri Židih zelo močna.

Razen razlik v telesnih lastnostih, obstajajo tudi razlike v kretanjih, ki so tako vidne, da jih tudi laik zelo lahko opazi. Tipične kretanje, po katerih se Židje razlikujejo od svoje okolice, priznavajo tudi sami. Prav tako je izrazit način govora pri mnogih Židih, toda do danes se ni ugotovljeno, ali so to podedovane lastnosti ali vpliv vzgoje in okolice. Večkrat slišimo trditve, da imajo Židje poseben duh. Toda

Po sportnih rubrikah so se že pojavile prve vesti o otvoritvi nove smučarske sezone. Seveda ta sezona ni bila otvorjena nikjer v naši bližini, temveč visoko gori na severu, na državni meji med Švedsko in Norveško. Poročila vedo povedati, da je zmagovalce te brez dvoma prve letošnje smučarske tekme potreboval za 12 km dolgo progo 46:50. Njegovo ime Flållström je čisto neznamo in gotovo sklepamo prav, če pravimo, da spada brzokone med prelativne mlajše generacije, čeprav mu daje doseženi čas najlepše spričevalo. Tudi o finskih smučarjih se sliši, da bodo v kratkem sklicani na skupni trening pod vodstvom svojega znanega učitelja Veli Saarinen.

Med temi prvimi vestmi o dogodkih na belih poljanah pa nam je prišla v roko tudi druga novost, ki je prav tako zanimiva in bo morda kdaj pozneje velikega pomena za vse tekmovalno smučarstvo. Ta sportna panoga ima več stoletno ali tudi tisočletno zgodovino, toda v današnji pestri obliki je prav za prav znana šele nekaj desetletij. Okrog leta 1900. je bilo smučarstvo še tako malo domačeno, da so vsi smučarji uporabljali samo določeno vrsto smučk, ne glede na to, ali so z njimi smučali po ravnen ali po strminah. Pozneje so prišli stro-

kovnjaki, ki so znali za razne vrste smučanja posebej prilagoditi svoje smučke in tako so nastale tako imenovane smučke za slalom in smuk, pozneje še široke smučke za skakalce in obenem tudi ozke »dilece« za tekače na dolge proge. Vzoredno z obliko smučk so se menjavala in izpopolnjevala tudi stremena. Posledica vseh teh novotarij je bila, da je postajalo smučarstvo za tekmovalca zmerom dražje, kajti kdor je hotel sodelovati povod in biti tudi opremljen kakor treba, je moral imeti najmanj tri ali tudi štiri pare smučk.

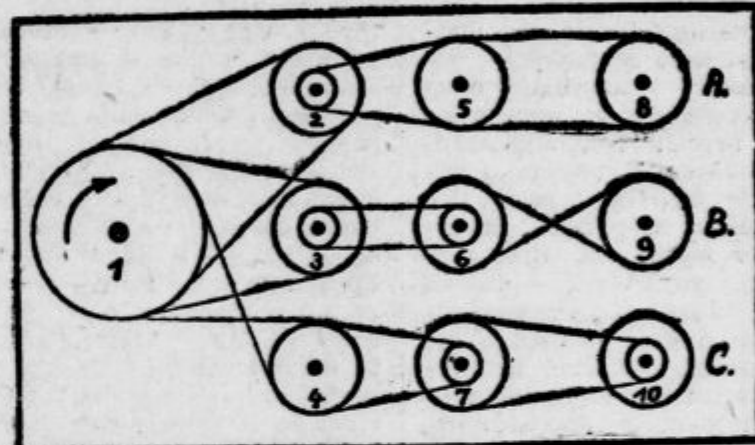
Vse to je zadnji čas na Norveškem privelo tako daleč, da so začeli misliti na izdelavo enotne oblike smučk, ki naj bi jo uporabljala predvsem mladina, za katero povzročila nabava opreme včasih zelo velike in čisto tudi komaj zmogljive stroške. Ta enotna oblika smučk naj bi bila uporabna bodisi za teke ali za slalom in za sloto tudi za skoke. Kakor pišejo, bodo te smučke izdelali v neki vrsmni obliki vseh dosedaj znanih modelov, predvsem pa bodo tako enotne, da si jih bodo lahko nabavljali tudi manj premožni kupci. Hkrati se norveški izdelovalci teh standardnih smučk bačijo tudi z načrti, da bi izdelali novo vrsto stremen, ki bi bila prav tako porabna za vse tri vrste smučanja.

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

466. Kaj je askeza?
467. Kako se imenuje komponist opere »Jonny svirac«?
468. Kakšna je razlika med agitacijo, propagando in reklamo?

469. Zamotano kolesje

Na sliki jeshematsko narisan kolesje, kakršno se rabi pri strožničnih in podobnih strojih. Kolesa 2, 3 in 4 so zvezana na gonilnih jermenih z velikim kolesom 1. Na kolesih 2 in 3, pa tudi na kolesih 6, 7 in 10 so trdno nasajena še manjša kolesca.

Malo kolesce št. 2 žene kolo št. 5, preko katerega teče še en gonilni jermen, ki seveda prvega ne sme motiti. S tem drugim jermenom se poganja kolo 8, kar velja smiselno tudi za pogon vsakega drugega kolesca.

Opazujemo najprej kolesa 8, 9 in 10 in si postavimo naslednja vprašanja:

1. Katero kolo se vrti počasneje, 8 ali 9?
2. Ali se vrti hitreje kolo 9 ali 10?
3. Katero izmed treh koles, 8, 9 in 10, se vrti najhitreje in katero teče najbolj počasi?
4. Zaznamujte s puščicami smer vrtenja koles 8, 9 in 10!

470. Voda v valjasti posodi

Posoda ima obliko valja in je delno napolnjena z vodo. Notranji premer osnovnega kroga je 16 cm. Za koliko se dvigne voda v posodi, če položimo v vodo 42 svinčenih kroglic s premerom po 4 cm?

REŠITVE nalog 12. t. m.:

561. Monroejeva doktrina je 1. 1823. po tedanjem predsedniku Zedinjenih držav Monroeju formulirano načelo, po katerem naj bi se te države ne smele vmešavati v zadeve evropskih držav in narobe. 562. Pri vdihavanju sprejemamo kisik, pri izdihavanju pa izločujemo ogljikov dvokis in paro.

težko je reči, kaj je v tem primeru organskega in kaj zavisil od vplivov okolice, kakor so stanovanje, obleka, zaposlitev, prehrana itd. Ako vzorejmo telesne lastnosti Židov in evropskega prebivalstva, tedaj vidimo, da so njihove lastnosti v glavnem podedovane in da niso proizvod okolice. Po navedenem mora biti vsakomur jasno, da je židovska rasa popolnoma drugačna od ras večina evropskih narodov.

563. Kriptogame so rastline, ki ne razvijajo cvetov, n. pr. alge, glive, mahovi.

564. Za ljubitelje geometrije

Črtkana ploščina, omejena od samih krožnih lokov po naši sliki, je enaka ploščini glavnemu krogu vrtanega kvadrata in je 2r². Do tega rezultata pridete z računanjem kroga, polkrogov, kvadrata in odsekov, lahko pa tudi samo s sklepanjem po naslednjih preudarkih:

1. Vsak polkrog, ki ima stranico kvadrata za premer, je ploščinsko enak čet-

tini glavnega kroga, kar uvidite iz dolžine kvadratove stranice po Pitagorovem izreku z ozirom na polmer glavnega kroga.

2. Če od četrtine glavnega kroga (enega krogevega vidnega izseka, sektorja) odšetejete pravokotni trikotnik, ki ima kvadratovo stranico za hipotenuzo in za kateti polmera glavnega kroga in ki je enak četrtini kvadrata, dobite en krogov odsek (segment) nad kvadratovo stranico.

3. Če od enega polkrogov (ki je po točki 1. enak četrtini glavnega kroga) odšetejete isti pravokotni trikotnik kakor prej, dobite dva enaka odseka polkroga, ki dasta skupaj eno bikonveksno lečo.

4. Po sklepih iz točk 2. in 3. je vsak črtkani odsek glavnega kroga eni bikonveksni leči in so štirje odseki glavnega kroga skupaj ploščinsko enaki štirim bikonveksnim lečam.

5. Če si sedaj mislite vse štiri nečrtkane bikonveksne leče zamenjane z enako skupno ploščino štirih črtkanih odsekov, uvidite, da je črtkana ploskev ploščinsko enaka vrtanemu kvadratu.

565. Križanka

Vodraženo: 1. krožnik, 7. klor, 8. odol, 10. Niš, 12. alo, 13. en, 14. ino, 16. a, 17. no, 18. noče, 20. oj, 21. ni, 22. obok, 24. na, 26. a, č, 27. ose, 29. so, 30. zid, 31. nič, 32. a, n, 35. la, 36. analiza.

Navpično: 1. klin, 2. roš, 3. or, 4. no, 5. Ida, 6. kolači, 7. knez, 9. lože, 11. in, 14. i, o, 15. on, 17. njo, 19. ona, 20. občina, 22. oaza, 23. ko, 24. ne, 25. koča, 28. S. n. (Slovenski narod), 29. sila, 33. da, 34. ni.

Popravek. V rešitvi 559. naloge (»Za ljubitelje geometrije«) v sobotni številki »Jutra« se obrazce razlike in velikosti črtkane ploskve v 5. in 15. vrsti glasi seveda abπ in ne »abor«.

kakimi deset tisoč deli je bila sprva v prostorih nad zakristijo stolnice. V semenišču sta dve kapeli. Večja je posvečena Brezmadežnemu spočetju prebelažene Device Marije, katere podoba je naslikal A. pl. Dahlstein leta 1768., v manjši se pa čast presv. Srce Jezusovo (katero je naslikal na steno Ljubljancin Anton Jebačin) in ki jo uporabljajo šolske sestre, ki v semenišču gospodinjijo.

Gotovo se še marsikateri starejši človek izmed ljubljanskih prebivalstva dobro spomni na semeniščnikov (alumnov ali alumnatorjev, spakodran »lemenatarjev«) s cilindri in dolgiimi plašči, ki so imeli viločaste ovratnike, tako imenovane »fijolce«. Hudomušnice so kar kihale, če so srečale duhovniški naraščaj.

Siromašni d'jaki so hodili svoje dni v semenišče snažit čevlje, za kar so prejemale velike kose prav tečnega črnega kruha. Seveda brez osebne živilske nakaznice!

In kakšna je je bila bližnja okolica semenišča v prejšnjih letih! Naj izpregovorimo nekoliko tudi o njej! Na kraju sedanjega veličastnega poslopja meščanske imovine je bil nekoč meščanski špital s cerkvico sv. Elizabete, katerega je dala zgraditi leta 1345. ogrska kraljica Elizabeta, hči poljskega kralja Vladislava I. in soproga kralja Karla Roberta Anžovinskega. Leta 1386. sta špital in cerkva pogorela. Oboje je bilo pozneje obnovljeno! Za reformacijo je so se polastili cerkvice protestanti, da so opravljali v njej svoje bogoslužje, dokler jih ni preganl knezoškof Hren, ki je dne 10. oktobra 1598 božji hramec znovobla. goslovil in v njem slovesno maševal. Spitalsko poslopje so izpustili, spričo izredno ugodne lege leta 1783 v stanovanjsko in trgovinsko hišo ter hkrati cerkev zaprli.

Med doljnjim delom tromostja in Pogačarjem trgov so prodajale prejšnje čase žerjence kavo, čaj, kruh, male kruhke itd. Zname »kofetarice« so bile Udamela, Brunčičova, Poljčakova in Ta debela Barba. Vobče je bil imenovan ta obrat »Kaffehaus No. 1« (Ivan Robida). Tu so prodajali: stari Toni, po rodu Italijan, sir, Primož iz Podgore jlovčjo za zamazanje peči, a, ptičar Majdič kanarčke in druge sobne pevice. Za kresijo (s to oznacbo je bila hiša ljudstvu najbolj znana) je držala prav ozka in pobočna Lingarjeva ulica, v kateri so imeli opravilnice medarji, ki so prodajali svoje blago tudi na prostem v sedanjih Medarski ulici, in pekli. Ob škofiji, v kotu, kjer trguje s sadjem in zelenjavo na debele zdaj gospod Ivan Pielick in ima svoj tržni prostor firma »Ribac«, so prodajali poprej močno in lončevino. Prostor od kresije proti vzhodu, prav za prav ves trg med Ljubljano, meščansko palačo, škofijo, stolnico in semeniščem, imenovanem po knezoškofu drju. Janezu Zlatoustem Pogačarju, posedujejo prodajalci in prodajalke sadja že, odkar ljudje pomnijo, oziroma slej ko prej.

Za stolnico, med škofijo in semeniščem, je dal zgraditi francoski maršal Marmont konjski hlev, ki ga je pa ukazal leta 1881. podreti knezoškof dr. Pogačar s pristavnikom, da se ves pridobitveni svet ne sme nikdar zazidati. Zato so napravili tam sedanj park, v katerega sredini je stal vodnjak, dokler ni dobilo mesto vodovoda. Sčasoma so nasad opustili ker je preveč oval celadale boji se razvijajoči promet. Prostor so lepo na novo uredili in ga tlakovali. Zda ga uporablja mesto, kakor je splošno znano, za del tržišča.

Alojzij Potocnik

SPORT

Najboljši table-tenisti med seboj

V klubskem dvoboju so Hermežani premagali Korotance s 5:4

Ljubljana, 14. decembra. Tale čas je res najboljši prikladen za table-ten, tako je dejal marsikdo, ki je čital naše napovedi, da se bodo to nedeljo spet udarili med seboj aktivni pristaši bele žogice. In prav je imel in morda je bil tudi on med onimi precej številnimi gledalci, ki so se večeraj dopoldne zbrali v razkošni Mikličevi dvorani, da bi videli dvoboj obeh trenutno najmočnejših table-tenistiških sekcij našega mesta. Pobudo so dali Hermežani, ki so zadnji čas posebno v tej panogi pokazali izredno agilitno, njihovem vabilu pa so se z veseljem odzvali pionirji table-tenisa v Ljubljani iz Korotana. In tako smo bili večeraj v dobrih dveh urah priči izredno zanimivega table-tenistiškega tekmovalstva, v katerem smo imeli pred seboj vso elito (ali skoraj vso, kar je zdaj pri roki) iz te sportne panoge, zgoščeno na vseh šest igralcev, pravih mojstrov z loparjem.

Hermes so zastopali Bogataj, Strojnik Roman in Poženel (nova pridobitev iz vrst neorganiziranih), Korotan pa zadnji ljubljanski prvak Bradeško, Strojnik Aleš in Merala. Že imena teh maloštevilnih izbrancev povedo, da so bila srečanja med posamezniki, kar se da zagrizena in do zadnjega na tehnični. Kakor v polnem tako je turnir tudi v celoti potekal zelo napeto, saj sta kluba sproti izravnavala vsak naskod drugega prav tja do zadnjih iger, ko je Hermes slavil dve zaporedni zmagi, ki sta mu prinesli tudi tesno končno zmago s 5:4 točkami. Levji delež zasluge za ta uspeh gre Romanu Strojniku, ki je v predzadnji igri čisto zaslužen obračunal z Bradeškom, čeprav je treba na splošno pripomniti še to v prilog zmagovalcev, da

so imeli izmed igralcev, ki spadajo brez dvoma v razred zase, večino v svojih vrstah že od vsega početka. Seveda je treba za uspeh tudi pri table-tenisu nekaj malega sreče in pravega razpoloženja, potem pa je lahko prevreči še tako zanesljive napovedi v naprej. Tega vsega pa vsaj večeraj pri Korotanu niso imeli.

V naslednjem navajamo še

podrobne izide
tega dvoboja:
Poženel-Merala 2:1, 16:21, 21:18, točke: 1:0 za H.
A. Strojnik-R. Strojnik 2:1, 9:21, 21:19, točke: 1:1
Bradeško-Bogataj 2:1, 11:18, 21:21, 21:18, točke: 2:1 za K.
R. Strojnik-Merala 2:1, 13:21, 21:17, točke: 2:2
Bradeško-Poženel 2:2, 20:22, 21:18, točke: 3:2 za K.
Bogataj-Aleš Strojnik 2:1, 19:21, 14:21, točke: 3:3
Rom. Strojnik-Bradeško 2:1, 14:21, 13:21, 21:16, točke: 4:3 za H.
Merala-Bogataj 2:1, 17:20, 22:21, 18:21, točke: 4:4
Poženel-A. Strojnik 2:1, 17:21, 9:21.
Zaključno stanje točk: Hermes-Korotan 5:4.

Prireditve je bila v režiji sportne sekcije Herlesa tudi to pot prav dobro organizirana in prav tako obiskana. Zdi se, da se prijatelji našega sporta — če ne drugače, pa kot gledalci — radi oklenejo vsega in vsakega, če le pokaže trdno voljo, da bi rad kljub vojni in njenim nevednostim ohranil sportno misel živo in še naprej ustvarjajočo.

Nova moštva v prvih vrstah

XI. prvenstvena nedelja je dvignila v vodstvo Torino v diviziji A in Pro Patrio v diviziji B

Borba za točke po italijanskih nogometnih terenih se je od zadnje nedelje — posebno v najvišji diviziji — obrnila v novo smer, ki je še stopnjevala zanimanje za njen potek. Veliki favoriti divizije A Livorno je pred tednom dni izgubil prvo bitko in njegov najvernejši nasledovalec Torino se mu je takrat že približal do take razlike, da je v nedeljo že lahko tvegati — in tudi uspešno izvedel — zadnji korak pred ciljem, ki so mu ga vsi prerokovali v naprej, da bo letos po vseh bogatih, pridobitvah prevzel dediščino in prestol od starega prvaka Rome. Torino je z boljšim količnikom golov po enajstih tednih prevzel vodstvo v tabeli A.

XI. prvenstvena nedelja je na gornje vprašanje — in še na nekatera — prinesla krepke odgovore. Livorno je že drugi okusil grenko stran nogometnega življenja v dvoboju z Genovo zato pa si je Torino pripisal obe točki v tekmi z Ligiuro in spaval v kratkih treh tednih pred dosežanjem nove zvezdne svetlečnice in nedosegljive favorite iz Livorna. Vso slavo te nedelje — in koliko je moralo biti nadešenja v milanski nogometnem središču — pa sta prav za prav počeli obe milanski enajststori, ki sta si doobara izposodili zelo močno Rimljane. Ambrosiana je Rim spreminila v novi zadnje nade starega prvaka, da bi se lahko še potegoval za tako mesto, enajststori Milana pa je doma naložil Laziu štiri gole za en sam dobljeni zgoditek. Prav zanimiva in vse prej kakor pričakovana sta tudi izida iz Benetk in Trimestina, ki se po čudnem naključju glasita enako neodločeno: 1:1. To pomeni, da so se Benetčani uspešno uprli Bergamaskom, še bolj krepko pa so se odinili — vsakega tudi v skladu s tradicijami — Trimestin, ki so močnemu moštvu Juventusa — prav to je zadnjič spravilo na kolena sam Livorno — odvzeli dragoceno točko in se vsaj tako za prvo silo odcepili z najnižjih mest v tabeli. Zmaji v korist Bologne in Fiorentine sta bili v napovedih, toda dejansko sta pretešni, da bi mogli reči o njih, da sta bili prepričevalni. V podrobnem o nedeljskih osmih tekmah v diviziji A se naslednje:

Torino se ni obetalo težko delo in pri tem je tudi ostalo v tekmi, v kateri je z izidom 3:0 proti Ligiuri zabeležil 15. in 16. točko, oni dve, ki sta mu manjkali do vodilnega Livorna in še preden. — Remis (1:1) v Benetkah med Venezio in Atalanto daje gorko slabo pričevanje. — Enajststori Milana je pred domačim občinstvom odpravila Lazio s 4:1. — Vicenza je imela slavne goste iz Bologne; več sreče kakor znanja je odločilo igro gostom v korist z 1:0. — Zelo težka in predvsem neoprede-

ljiva naloga je čakala Fiorentino v nastopu proti gostom iz Barija; domačini so slednjič zmagali z 1:0. — Druga milanska garnitura Ambrosiana iz Milana se je šla pokazati v prestolnico; njena zmaga 3:1 (edini gol je Roma spravila med drogeve iz enajstetrovke) pove več kakor še toliko besed, da je slava starega prvaka zmerom bolj blesta. — V Genovi je gostoval vodilni Livorno in samo slabi glasovi so zadnji čas krožili o njem. In res je Genova lahko dokazala, da je Livorno od zadnje nedelje že na posevni ploskvi; izid 5:2 prča zgovorno, kako je bilo na tej tekmi. — Trimestina se je morala bati Juventusa in prav tedaj je to moštvo boljše kakor proti šibkejšim. Doseženi remis 1:1 gre njemu v čast, čeprav spada v vrsto že tradicionalnih neodločenih nastopov triestinske ekipe, ki se dozdaj v treh mesecih tekmovalja še ni dokopala do dveh točk v eni tekmi.

Po XI. terminu je vrstni red klubov v diviziji A naslednji:

1. in 2. Torino in Livorno; 3.—4. Genova, Juventus 13; 5.—9. Bologna, Lazio, Milano, Fiorentina, Ambrosiana 12; 10.—11. Roma, Atalanta 10; 12. Bari 9; 13.—14. Ligiura, Trimestina 8; Venezia 6; Vicenza 5 točk. (Roma in Ligiura sta igrala eno tekmo manj.)

V gneči divizije B

so si pretelo nedeljo dovolj opomogli nogometaši iz Spezie, ki so imeli ta dan opraviti z zelo nevarnim nasprotnikom na vročih tleh pod Vezuom. Moštvo je s tesnim izidom 2:1 spravilo obe točki in se uspešno rešilo zelo nevarnega tekmeča, toda obenem je Pro Patria, njemu za petami, dobila srečanje z Udinesom in se z boljšo razliko golov povzpela na prvo mesto v tabeli. Najlepši preizkus doživeli Padovani v Anconii, prav malo manj hude se je godilo še Sieni v Nevarti ter Fanfalu v Modeni. Tekma v Palermu, kjer bi morala gostovati Alessandria, ni bila odigrana. Kakor smo že omenili, vodita zdaj Pro Patria in Spezia s 16 točkami najslabša pa je odslej Savona.

Osem rezultatov XI. nedelje v diviziji B se glasi takole:

Pescara-Savona 1:0, Pescara-Cremone 2:1, Pro Patria-Udinese 3:0, Novara-Siena 5:1, Modena-Fanfalu 6:2, Brescia-Bastar 2:2, Anconitana-Padova 5:0 in Spezia-Napoli 2:1.

Nova moštva so zdaj v prvih vrstah obeh divizij in borba za točke se bo zdaj še bolj razplamtela. Nogomet ima — tako ali tako — zmerom svoje čare!

Iz divizije C beležilo pri nas to pot samo izid iz okrožja A, ki se glasi takole: Pro Gorizia-Monfalcone 3:0.

— Vse nedelje so za boksače. Pri nas table-ten, drugod boks v teh zimskih mesecih. Med raznimi boksaškimi prireditvami zadnje nedelje je bil posebno privlačen dvoboj med profesionalnima boksačema Nemcem Ederjem in Holandcem Van Damom v berlinski Deutschlandhalli, ki ga je prišlo gledat do 12.000 gledalcev. »Stari« Eder je po točkah gladko zmagal nad Holandcem in ni izključeno, da bo zdaj prišel tudi še v kombinacijo za naslov evropskega prvaka v weltrski teži, kjer je van Dam izrazil trenutnega mojstra Besselmanna.

Z Gorenjskega

Med odlikovanci iz prve svetovne vojne, ki so prejeli zlato kolajno za hrabrost, je v zadnji številki gorenjskega tednika predstavljen bivši narednik Friderik Belhar iz Stare Loke. Bil je po vojni do leta 1941. finančni uradnik v Skopju. Vanj pa se je med prvimi priseljenec vrnil s svojo ženo domov in se takoj postavil na razpolago koroskemu Voiksbundu Zema mu je pred kratkim umrla.

Novi grobovi. V Borovljah je umrl v starosti 72 let krojaški mojster Josip Ribič. Na vzhodni fronti so padli naslednji koroski rojaki: 32 letni naddesetnik Franc Glančnik, v civilu carnski tajnik, 20 letni naddesetnik Karel Brovšek, 23 letni letalski naddesetnik Alfred Gastinger, 19 letni planinski desetnik Fran Blum in 22 letni planinski desetnik Karel Klein, ki je imel več odlikovanj. Na Gorenjskem so umrli: Jerica Markovičeva, Valentin Jerala in Ivana Strupijeva iz Naklega pri Kranju, mizarjev sin Alojz Roger v Ratečah, Franc Brodnik v Slatniku in Francža Zibertova v Rakitovu.

Poroke. V Kropi so se poročili: Jože Ciglerič in Marija Ažmanova, Anton Verč in Katarina Lazarjeva, Konrad Eržen in Ivana Zupanova, Franc Mohorič in Pavla Dermota, Janez Finžgar in Pepca Kovčeva. — V Ratečah sta se poročila Franc Nežmah in Ivana Melanškova, V Glogovici Janez Hauser in Ivana Podbevškova ter Anton Levec in Ljudmila Močnikova. V Ihanu se je poslovala učiteljica Marija Kaiserjeva in nastopila novo službeno mesto na ljudski šoli v Trzinu. V Ihanu pa je nastopila službo učiteljica Margareta Stephanova.

V Predslju prenavljajo šolo in otroški vrtec. Dvorano v Domu stranke bodo prav tako na novo uredili. Tu predvajajo filme za odrasle in mladino. Dosedanja učiteljica Jera Bruggerjeva je bila iz Predslja poklicana na meščansko šolo v Kranju, na njeno mesto pa je prišla Jera Bartoscheva iz Zirov, ki uč. oba prva razreda.

V Kranjski gori je bil prirejen prvi tečaj za nego dojenčkov. 45 gojenk, po večini bodočih mater, je obiskovalo 10 večerov, trajajočih po dve uri. Prirejen je bil poslovalni večer, ki ga je vodila krajevna ženska voditeljica Ema Lautischerjeva.

Iz Spodnje Štajerske

Novi grobovi. V Mariboru sta umrli hišna posestnica ga. Karolina Forstnerjeva in 55 letni trgovec Karel Urbanec. V bolnišnici pa polirjeva žena Marija Forstnerjeva iz Rifnika na Pohorju, stara 55 let, v Ptuj je umrla hišna posestnica Anton Prelog, na Teharju pri Celju pa 44 letni trgovec Stefan Rednak. — Na vzhodni fronti sta padla 21 letni planinski lovec Franc Škerbec iz Maribora ter 22 letni Valter Sikora, ki je bil desetnik pri nekaterih motoriziranih enotah.

Zupani ptujskega okraja so bili 5. t. m. sklicani v Ptuj k zborovanju. Govorili so razni uradni funkcionarji, med njimi tudi nek. častnik, zaključno besedo pa je povzel okrožni vodja in deželni svetnik Friz Buer, ki je risal bodočnost Nemčije po zmagi v sedanj vojni.

Tudi na Senovem so letos svečano proslavili praznik rudarske zaščitnice Sv. Barbare. Zbrali so se rudarji z Raštajna in Piršenbega. Igrala je rudarska godba. Slavnostne goste je pozdravil rudarski nadzornik inž. Dagebauer. Po počastjenju pokojnih rudarjev so bili za 25 letno službovanje odlikovani z diplomom in darilom kopčarja Čepin in Dubič ter nadzornik Kušar, za 27—33 letno službo pa paznik Petretič, predčevac Karat, vodja konzuma Kosi, kopčar Golob in Ban in strojnik Jurak. Podobna svečanost je bila tudi v Škalah.

V mariborskem gledališču so ta teden na sporedu tri delanska spetvo gra »Stajerski kladivar«, ki jo je napisal mariborski rojak J. Papesch, nadalje spetvo gra »Izvošček«, Nestroyeva burka »Lumpaci Vagabund«, Leharjeva opereta »Paganini«, dalje opereta »Sinja maska«, opera »Carmen« in baletni večer.

Zastopniki spodnještajerskih vinogradnikov so v nedeljo dopoldne zborovali v hotelu pri Orlu. Govorili so nekateri stro-

kovnjaki z mariborske vinogradniške šole, prišla pa sta na zborovanje tudi višji vladni svetnik dr. Fritz Zweigeld iz Klosterneburga ter gospodarski svetnik inž. Rudolf Reiter, ki sta dala nove smernice za bodoči razvoj vinogradništva na Spodnjem Stajerskem.

Spodnještajerski mladinski vodje so zbrani v posebnem tečaju v Celju. Pripadajo najrazličnejšim poklicem ter se vežbajo v prirejanju vaških večerov, v streljanju, v vežbah na planem, imajo pa tudi predavanja o plemenskih vprašanjih, o narodnem socializmu, o nemški zgodovini in še zlasti o zgodovini Spodnjega Stajerja.

Smrtna nesreča se je primerila na Teharju. V svoji trgovini je padel 44 letni trgovec Stefan Rednak tako nesrečno z lestve, da si je pretresel možgane in obležal nezavesten. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer pa je kmalu nato izdihnil.

Požar. V valjčnem mlinu inž. Erlicha v St. Ilju v Slovenskih gorah je nedavno nastal po nesrečnem naključju požar, ki pa sta ga pravčasno opazila dva nameščena. Prihiteji so gasilci, ki so ogenj zadušili, preden je nastala večja nesreča. Posebno se je izkazal mladi paznik Franc Slameršek.

Dve žrtvi prometa. Na Počkavi se je ponesrečil 42 letni Anton Bajc, uslužben pri mariborski planini. Sedel je na tovornem avtomobilu, a je na ovinku padel z njega in obležal s pretresenimi možgani. Smrtonesvarno poškodovanega so prepeljali v mariborsko bolnišnico. Avto neke mlekarne pa je podrl 16 letnega kmetijskega pomočnika Alojza Kuhlija iz Ježenove pri Framu. Fant ima poškodovano nogo in so ga prav tako pripeljali v bolnišnico.

Konec vlomilske družbe. V teku zadnjih mesecev je število vlovov in tatvin v Mariboru in v okolici znatno naraslo. 9 t. m. pa se je posrečilo policistom izslediti vodjo vlomilske družbe Otmarja Cenca iz Studencev. Prijeli so ga na Glavnem trgu v Mariboru. Razvila se je huda borba in je bil Cenc v spopadu ustreljen, ranjen pa sta bila z zločinskimi streli dva stražnika. Cenc je že zelo zgodaj zašel na kriv pota. Prijeti je bilo več njegovih pomagačev in zaveznikov, ki so že priznali celo vrsto zločinov in so izročili policiji tudi precej plena.

RAZLOGI

— Eni love ribe zavoljo sporta, drugi preganjanjo dolgočasje, tretji iz strasti, jaz pa da si pomirim živce. A zakaj se ukvarjaš z ribolovom ti?

— Jaz bi pa rad tu pa tam ujel ribo.

BIGAMIJA

— Rad bi dobil za ženo lepo dekle in dobro kuharico.

— Vidim, da si nagnjen k bigamiji.

HUDOBEN JEZIK

— Rada bi vedela, če me bo mož ljubil tudi ko bom že stara.

— O tem se boš lahko kmalu prepričala.

Mali oglasi

Službo dobi
večnega vseh del v vseh
Spreme K. Hrstnik, Cesta
Apreia Rea 13. 17515-1

Postrežnico
z dobrih spravičev, iscem
za vsak dan od 7. do 15.
ure, javiti se pri Volčič,
Književna ul. 13. 17490-1

Pridno gospodinjstvo
pomočnik iscem za dopol-
njenje ure. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 17525-1

Dostavljata
mlajšega, zanesljivega iše-
mo. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dostavljata« 12.
17521-1

Trgovsko podjetje
v Ljubljani išče za takoj-
šen nastop koreponenta z
znanjem italijanske ali
nemške. Zmožni kavalje
naj polnijo lastnoročno pi-
sane ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dobra plača« 17520-1

Postrežnico
pridno in pošteno, spre-
mem za dopolnjenje ure.
Škrabčeva 4. 17519-1

Klep. pomočnika
večnega vseh del v vseh
Spreme K. Hrstnik, Cesta
Apreia Rea 13. 17515-1

Pridno gospodinjstvo
pomočnik iscem za dopol-
njenje ure. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 17525-1

Dostavljata
mlajšega, zanesljivega iše-
mo. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dostavljata« 12.
17521-1

Trgovsko podjetje
v Ljubljani išče za takoj-
šen nastop koreponenta z
znanjem italijanske ali
nemške. Zmožni kavalje
naj polnijo lastnoročno pi-
sane ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dobra plača« 17520-1

Postrežnico
pridno in pošteno, spre-
mem za dopolnjenje ure.
Škrabčeva 4. 17519-1

Klep. pomočnika
večnega vseh del v vseh
Spreme K. Hrstnik, Cesta
Apreia Rea 13. 17515-1

Pridno gospodinjstvo
pomočnik iscem za dopol-
njenje ure. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 17525-1

Dostavljata
mlajšega, zanesljivega iše-
mo. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dostavljata« 12.
17521-1

Trgovsko podjetje
v Ljubljani išče za takoj-
šen nastop koreponenta z
znanjem italijanske ali
nemške. Zmožni kavalje
naj polnijo lastnoročno pi-
sane ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dobra plača« 17520-1

Postrežnico
pridno in pošteno, spre-
mem za dopolnjenje ure.
Škrabčeva 4. 17519-1

Klep. pomočnika
večnega vseh del v vseh
Spreme K. Hrstnik, Cesta
Apreia Rea 13. 17515-1

Pridno gospodinjstvo
pomočnik iscem za dopol-
njenje ure. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 17525-1

Dostavljata
mlajšega, zanesljivega iše-
mo. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dostavljata« 12.
17521-1

Trgovsko podjetje
v Ljubljani išče za takoj-
šen nastop koreponenta z
znanjem italijanske ali
nemške. Zmožni kavalje
naj polnijo lastnoročno pi-
sane ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dobra plača« 17520-1

Postrežnico
pridno in pošteno, spre-
mem za dopolnjenje ure.
Škrabčeva 4. 17519-1

Klep. pomočnika
večnega vseh del v vseh
Spreme K. Hrstnik, Cesta
Apreia Rea 13. 17515-1

Pridno gospodinjstvo
pomočnik iscem za dopol-
njenje ure. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 17525-1

Dostavljata
mlajšega, zanesljivega iše-
mo. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dostavljata« 12.
17521-1

Trgovsko podjetje
v Ljubljani išče za takoj-
šen nastop koreponenta z
znanjem italijanske ali
nemške. Zmožni kavalje
naj polnijo lastnoročno pi-
sane ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Dobra plača« 17520-1

Službe išče

Knjigovodja
bilancist, koreponent ita-
lijanske, prevzame dela,
tudi posamezne ure. Po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Strokovni« 17563-2

Postrežnica
išče potrebo za vsak dan.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »048922« 17509-2

Frizerka
dobra, mlada in samostojna
moč, išče službo za takoj
ali po dogovoru. Naslov
v vseh poslovalnicah Jutra.
17514-2

Pomk
ugodno prodajate, kupite
ali zamenjajte pri trdki:
»Prometa« nasproti Kri-
stanske cerkve. 17522-6

Italijanščino
poučujem za začetnike in
nadaljevalce. Odlična me-
toda, zagotovljen uspeh.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Temelito in hi-
tro«. 17526-4

Italij. profesorica
poučuje latinsko in grško.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 17522-4

Prodajam
Otroške vozičke
ugodno prodajate, kupite
ali zamenjajte pri trdki:
»Prometa« nasproti Kri-
stanske cerkve. 17522-6

Bel mušek
in ovrtnik za deklico do
6 let, je dobro ohranjen,
prodajam. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 17510-6

Prodajam
nove drsle (seksne) in še
skoraj nove čevlje. Naslov
v vseh poslovalnicah Jutra.
17524-6

Krznen jopič
krasen, črn, damski, ugod-
no prodajam. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 17527-6

Kolesa
Kolo
žensko Waffnerad, rab-
ljeno, prodajam. Ogled:
delavnica Gorec. 17399-11

Knjige
Za I. in II. knjigo
Zbrankarjev in Trdinovih
Cankarjevih spisov nudim de-
nar ali živila. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod
»Knjižnobe«. 17518-8

Zgodovino
Starostvo in Kat. cerkve,
kompletni in vezani, ter
druge knjige, prodajam. Tri-
buc, Sodarska steza 2 nad
florijsko cerkvijo. 17518-8

Lokali
Skladišče
stavbo, klet ali dvoriščno
stavbo z ali brez stano-
vinskih prostorov iscem
za začetek prih. leta. Pla-
čam dobro. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Zi-
viska tvornica«. 17529-19

Kupin
Polhove, lisičje
dihurje v vse druge ko-
pice, plačam po skavci
visokih cenah, zato lahko
vsakemu konkuram.
Zdravč, trgovec, Ljublja-
na Stari trg 30. 17244-7

Stroji
Pekarne kupim
rabljene mljne. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Pre-
zelmaschine«. 17508-29

Razno
Vloge in prošnje v
italijanščini, prepise,
informacije vseh
vrst, razmnoževanja
in razne usluge iz-
vršuje
»SERVIS BIRO«,
Sv. Petra cesta 29.

Zlat uhan
sem izgubila. Pošten asis-
ditej naj ga odda proti na-
gradi v ogl. odd. Jutra.
17523-28

Stroji
Pekarne kupim
rabljene mljne. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Pre-
zelmaschine«. 17508-29

Razno
Vloge in prošnje v
italijanščini, prepise,
informacije vseh
vrst, razmnoževanja
in razne usluge iz-
vršuje
»SERVIS BIRO«,
Sv. Petra cesta 29.

Zlat uhan
sem izgubila. Pošten asis-
ditej naj ga odda proti na-
gradi v ogl. odd. Jutra.
17523-28

Stroji
Pekarne kupim
rabljene mljne. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Pre-
zelmaschine«. 17508-29

Razno
Vloge in prošnje v
italijanščini, prepise,
informacije vseh
vrst, razmnoževanja
in razne usluge iz-
vršuje
»SERVIS BIRO«,
Sv. Petra cesta 29.

Zlat uhan
sem izgubila. Pošten asis-
ditej naj ga odda proti na-
gradi v ogl. odd. Jutra.
17523-28

Stroji
Pekarne kupim
rabljene mljne. Ponudbe na
ogl. odd.